

Ministerie OWCS

**Sportbeleid Curaçao
2013 – 2017**

*Naar de sportieve
Curaçaose samenleving;
Actief, Gezond en
Patriottistisch*

Besluit Raad van Ministers**Datum: 20 maart 2013**

Akkoord vastleggen van het Sportbeleid Curaçao 2013-2017, zoals uiteengezet in het door de Minister van OWCS bij brief dd. 11 maart 2013 aangeboden document getiteld "Naar de sportieve Curaçaose samenleving; Actief, Gezond en Patriottistisch" met dien verstande dat het Ministerie van OWCS in overleg met het Ministerie van Financiën de daarvoor benodigde budgetten aanwijst. Aan de Minister van OWCS ter verdere afhandeling.

*Cc. Alle Ministers;
De SG a.i. van het Ministerie OWCS;
De SD Cultuur & Sport.*

Zaaknummer:

2013/14271

De Minister-president,

Voorwoord

In het Regeerakkoord "Akuerdo pa un Gobernashon, enfoká riba pas, trankilidad i prosperidad" is opgenomen: "Partidonan ta haña mas aleu, ku mester aprobá i akordá e maneho di deporte eksistente i realisá un *Instituto Nashonal di Deporte*".

Als Minister van Onderwijs, Wetenschap, Cultuur en Sport, heb ik de eer om, het beleidsdocument "Sportbeleid Curaçao 2013 – 2017, Naar de sportieve Curaçaose samenleving; Actief, gezond en Patriotistisch", na bijstelling en aanpassing, aan te bieden aan de Curaçaose gemeenschap en in het bijzonder de Curaçaose sportgemeenschap.

Dit sportbeleid is in overleg met alle actieve stakeholders die nauw betrokken zijn bij de sportwereld op Curaçao tot stand gekomen. Als zodanig is de kennis en ervaring van alle betrokkenen maximaal benut om een beleid tot stand te laten komen dat de werkelijkheid in de sport wereld en de visie van de overheid met betrekking tot sport harmoniseert.

Systematisch gaat het document in op de sociaal-maatschappelijke context van sport als een waarde die de levenskwaliteit van de samenleving kan beïnvloeden. Vergelijkend onderzoek is dan ook gedaan naar de sportparticipatie binnen onze gemeenschap. Onze gemeenschap kent een relatief lage sportparticipatie. Analyse is gemaakt van de oorzaken hiervan en aanbevelingen worden gegeven.

Onderscheid wordt gemaakt in de korte –en lange termijn doelstellingen van het sportbeleid. Prioriteiten en beleidsspeerpunten worden gesteld. Ook wordt er een kostenraming van de diverse projecten gegeven. Dit alles wordt samengevat in een overzicht van het sportbeleid gebaseerd op:

1. Hoofddoelstelling
2. Subdoelstelling
3. Instrumenten
4. Verwachte effecten en resultaten
5. Indicators
6. Object/subject van interventie
7. Doelgroep.

Vanuit haar rol van een voorwaardenscheppende overheid dient de regering met haar sportbeleid te streven naar invulling van die condities die sportbeoefening mogelijk maakt en stimuleert in alle gelederen van de bevolking.

Centraal in dit sportbeleid staat dan ook het wegnemen van die belemmeringen die ten grondslag liggen van de relatief lage sportparticipatie en te komen tot een meer sportieve samenleving.

Bijzonder in dit sportbeleid is de oprichting van het Nationaal Sport Instituut.

Met het opzetten van het Nationaal Sport Instituut beoogt de overheid te komen tot een centraal coördinerend orgaan voor het versterken, activeren en stimuleren van sportorganisaties en de uitvoering van het sportbeleid met als doel het garanderen van de effectiviteit en de efficiëntie van de besteding van overheidsgelden.

Een bijzonder woord van dank gaat uit naar allen die hun bijdrage hebben geleverd aan de totstandkoming van dit beleidsplan "Sportbeleid Curaçao 2013 – 2017; Naar de sportieve Curaçaose samenleving; Actief, gezond en Patriottistisch, in het bijzonder:

Ministerie van OWCS, Sector Beleid;
Servisio di Kultura i Edukashon/ Ministerie OWCS, Sector Sport en Cultuur;
Servisio Asuntunan di Enseñansa/Ministerie OWCG, Sector Onderwijs en Wetenschap;
Directie Onderwijs en Cultuur NA;
Fundashon SEDREKO;
Curacoase Sport Federatie/Curacoase Sport en Olympische Federatie;
Fundashon Fasilidatnan Deportivo Korsou;
ARBO Consult.

De Minister van Onderwijs, Wetenschap, Cultuur en Sport.

Drs. Rubia Bitorina

Inhoudsopgave

1. Inleiding	1
2. Achtergrond en uitgangssituatie	4
2.1 Sociaal-maatschappelijke context _____	5
2.2 Probleemverkenning _____	8
2.3 Evaluatieve beschouwingen lopend sportbeleid _____	12
2.4 Eisen toekomstig sportbeleid _____	13
3. Het beleid voor de voorliggende periode	15
3.1 Inleiding _____	16
3.2 Visie _____	16
3.1.1 Beoogde effecten	18
3.2 Lange termijn sportbeleid _____	19
3.2.1 Prioriteitstelling	22
3.3 Sportbeleid voor de planperiode 2013-2017 _____	24
3.3.1 Beleidsspeerpunten	24
3.3.2 Doelstellingen en instrumenten	27
3.3.3 Projecten en meerjaren begroting	39
4. Implenmentatie	44
4.1 Implementatie en monitoring _____	45
4.2 Evaluatie achteraf _____	45
Bijlage:	46
A: Begripdefinities	
B: Takken van sport	
C: Overzicht sportfaciliteiten	

1. Inleiding

Sport levert in meerdere aspecten een belangrijke bijdrage aan het welzijn van het individu en de samenleving. Naast het plezier dat mensen aan sport beleven, levert sport een grote bijdrage aan de lichamelijke en geestelijke gezondheid van de mens. Sport vervult hierdoor ook een belangrijke rol in de preventieve gezondheidszorg. Bovendien heeft sport een belangrijke vormende waarde, omdat het mensen in staat stelt vaardigheden te ontwikkelen die voor het persoonlijk functioneren van groot belang zijn. Sport schept verder sociale verband en waarin persoonlijke contacten en relaties ontstaan. Een neveneffect hiervan is de uitwisseling van belangrijke normen en waarden, zoals discipline, verantwoordelijkheid, tolerantie en rechtvaardigheid. Een investering in sport is daarmee een investering in de bevordering van sociale integratie en de algemene leefbaarheid van onze samenleving. Naast deze recreatieve, gezondheids-, vorming- en maatschappelijke waarden, heeft sport bovendien een economische waarde. De met sport gemoeide hoeveelheid geld is aanzienlijk en heeft een groot economisch effect op de economische bedrijvigheid en daardoor ook op de werkgelegenheid.

Ook de Unesco heeft als een van haar beleidsgebieden het bevorderen van sport en recreatie met als doelstelling de kwaliteit van het leven te verhogen.

'UNESCO is mandated to improve the quality physical education, because of its Education for All initiative, as well as its physical education and sport (PES) programme and International Olympic Committee's goal of Sports for All'.

De hierboven beschreven toegevoegde waarden van sport worden allemaal onderschreven door de overheid. Het actief voeren van een sportbeleid wordt door de Overheid als zeer belangrijk geacht.

Sportbeoefening is voor een belangrijk deel van de samenleving nog geen vanzelfsprekende zaak. De sportparticipatie - het actief beoefenen van sport, alsook het passief bijwonen van sportieve evenementen - is nog te weinig om de eerder genoemde positieve waarden van sport in voldoende mate te realiseren. Sportbeoefening in welk verband dan ook moet gestimuleerd en vergemakkelijkt worden. Daartoe is de aanwezigheid van een aantal condities noodzakelijk.

Vanuit haar rol van een voorwaardenscheppende overheid streeft de Regering met haar sportbeleid ernaar juist die condities in te vullen, waardoor sportbeoefening mogelijk wordt gemaakt en gestimuleerd wordt in alle gelederen van de bevolking. Ondanks deze toonaangevende rol van de Overheid, is deze nota echter niet het resultaat van een eenkennig optreden door de Overheid. Vele actoren die opereren in de sportsector hebben een bijdrage geleverd aan de totstandkoming van deze beleidsnota. Daartoe is een reeks werksessies gehouden. Er is dus geput uit de kennis en ervaring aanwezig binnen de sportsector. Ook het onderwijs is geconsulteerd. In verschillende bijeenkomsten zijn belangrijke ideeën naar voren gebracht. Door het Ministerie OWCS is gebruik gemaakt van alle onderzoeksresultaten van de stakeholders van de Curaçaose sportwereld.

Hoofdstuk 2 bevat een uiteenzetting van de maatschappelijke context, zoals de Overheid die ziet, gezien vanuit een breed invalshoek. Op ons eiland is de actieve en passieve sportparticipatie relatief laag. De meerwaarden van sport worden daardoor onvoldoende benut. Dit heeft zijn weerslag op diverse aspecten van de samenleving, waaronder de gezondheid en de sociaal-maatschappelijke vorming van de burgers.

Hoofdstuk 3 bevat het beleid dat de Overheid voor de planperiode van 2013 – 2017 wil gaan voeren. Centraal in dit beleid staat het wegnemen van de belemmeringen ten grondslag van de relatieve lage sportparticipatie om te komen tot een Sportieve Curaçaose Samenleving. Dit houdt in een samenleving waar het besef van de meerwaarden van sport leeft bij iedere burger en de sportparticipatie hoog is. Sportbeoefening moet mogelijk en toegankelijk zijn voor een ieder. Sportbeoefening is in de Sportieve Curaçaose Samenleving niet (alleen) een doel op zich, maar wordt als een middel gezien om belangrijke brede sociaal-maatschappelijke effecten zoals vorming van met name de jeugd en natievorming te bewerkstelligen.

Hoofdstuk 4 bevat de richtlijnen voor voortgangsbewaking en de implementatie van het beleid.

Leestip: De lezer die snel inzicht wil krijgen in de rode draad van dit beleid(document) kan volstaan met het lezen van de tekst die weergegeven is tegen een licht grijze achtergrond.

2. Achtergrond en uitgangssituatie

2.1 Sociaal-maatschappelijke context

Curaçao anno 2013 kent een samenleving waarin nog tal van sociaal-maatschappelijke uitdagingen de kwaliteit van het leven beïnvloeden.

Gezondheid en sportparticipatie

Jongeren zijn de doelgroep waarop wij ons vooral moeten richten willen wij hun ontwikkeling en de ontwikkeling van onze maatschappij beïnvloeden. De patroon van vrijetijdsbesteding bij deze groep geeft in bepaalde opzichten aanleiding tot zorgen. De Jeugdmonitor gehouden in 2003 geeft voor wat betreft vrijetijdsbesteding het volgende beeld:

*"... activiteiten die bijdragen aan de algemene ontwikkeling onder aan het favorietenlijstje staan (lezen 34%, 4 uur per week) en dat ze zich regelmatig vervelen (29%). Wat zij zonder twijfel het liefste doen is TV kijken (68%, 12 uur per week), en met vrienden samen zijn (50%, 10 uur per week). Computers en internet beginnen steeds meer bij het leven van alledag te horen."*¹

Deze resultaten geven aan dat jongeren van hun vrije tijd (ongeveer 60 uur per week), 40% (26 uur) besteden aan niet sportieve of bewegingsactiviteiten. Lichamelijke inactiviteit is een belangrijke risicofactor voor de gezondheid.

NEDERLANDSE NORM

De NOC*NSF heeft in samenwerking met enkele Nederlandse universiteiten in 1998 normen voor gezond bewegen vastgesteld, bekend als de 'Nederlandse Norm Gezond Bewegen' (NNGB)². De normen zijn grotendeels gebaseerd op internationale richtlijnen. De normen zijn vooral gericht op fysieke fitheid (uithoudingsvermogen, kracht en coördinatievermogen) en het onderhouden van gezondheid.

Leeftijdscategorie	Norm
Jeugd (<18 jaar)	dagelijks een uur matig intensieve lichamelijke activiteit, waarbij de activiteiten minimaal twee maal per week gericht zijn op het verbeteren of handhaven van lichamelijke fitheid (kracht, lenigheid en coördinatie)
Volwassenen (18-55 jaar)	een half uur matig intensieve lichamelijke activiteit op ten minste vijf, bij voorkeur alle dagen van de week; voorbeelden van matig intensieve lichamelijke activiteit bij volwassenen zijn wandelen met 5-6 km/u (dus flink doorwandelen) en fietsen met 15 km/u
Ouderen (55-plussers)	een half uur matig intensieve lichamelijke activiteit op tenminste vijf, bij voorkeur alle dagen van de week; voor niet-actieven, zonder of met beperkingen, is elke extra hoeveelheid lichaamsbeweging meegenomen; voorbeelden van matig intensieve lichamelijke activiteit bij ouderen zijn wandelen met 3-4 km/u en fietsen met 10 km/u

De vroegere 'Fitnorm' is vastgesteld op 3 maal per week intensieve lichamelijke activiteit gedurende 20 minuten.

EUROPESE NORM

De meest recente Europese norm met betrekking tot fysieke activiteit bij kinderen en jongeren tot 18 jaar, stelt dat kinderen zeker 30 minuten (maar liefst 1 uur) een fysieke activiteit per dag zouden moeten hebben. Een deel participatie in een intense activiteit en ook een deel gericht op een krachtinspanning.

AMERIKAANSE NORM

¹ Bron: Jeugdmonitor II 2002/2003, Directie Jeugd en Jongeren Ontwikkeling (DJJO).

² Bij gebrek aan een lokaal alternatief wordt voor deze nota uitgegaan van deze norm voor Curaçao.

In Amerika zouden ongeveer 80% van de adolescenten aan deze norm voldoen. Daarnaast bestaat ook nog de vroegere norm voor participatie in intense activiteit. Deze norm stelt dat men minstens 3 keer per week gedurende 20 minuten moet participeren in een intense fysieke activiteit om voldoende effect op hart- en bloedvaten te hebben. In Amerika zou 60% van de 15-jarige jongens hieraan voldoen en 40% van de meisjes.

Wij zullen deze normen voor dit beleidsplan adopteren (gebruiken) als uitgangspunt, daar de normen grotendeels zijn gebaseerd op internationale richtlijnen. Onderstaand tabel geeft een overzicht van de sportparticipatie naar frequentie in 5 verschillende landen.

Tabel 0: Sportparticipatie naar frequentie

	in (%)		
	Man	Vrouw	Totaal
Curacao ('overall') 3 tot 4 keer	27,1	29,7	28,2
Canada (15 jarigen 3 keer per week 20 min)	61	32	47
USA (15 jarigen 3 keer per week 20min)	75	58	67
Schotland (15 jarigen 3 keer per week 20min)	58	25	42
Oostenrijk (15 jarigen 3 keer per week 20min)	59	35	47
Spanje (15 jarigen 3 keer per week 20min)	32	11	22

Onvoldoende lichamelijke activiteit verhoogt de kans op vroegtijdig overlijden en kan de risico op het ontstaan van ziekten verhogen. Het betreft ziekten zoals coronaire hartziekten, suikerziekte, botontkalking en dikke darmkanker. Verder geeft de Jeugdmonitor uit 2003 aan dat veel geld wordt uitgegeven aan etenswaren, snoepgoed en drinken (61%). In combinatie met de relatief weinige sportieve of bewegingsactiviteiten in het dagelijkse leven van de jongeren, wordt de kans op gezondheidsproblemen ernstig vergroot. Volgens de Geneeskundige en Gezondheidsdienst (GGD) hebben op Curaçao (heel) veel jongeren zorg nodig vanwege overgewicht en hoge bloeddruk.

Alle hierboven genoemde ziektes hebben een directe relatie met te weinig bewegen.

Het algemeen beeld voor wat betreft sportparticipatie/actieve lichamelijke beweging onder de Curaçaose samenleving ligt niet op het gewenst niveau. Met behulp van de hiernavolgende uiteenzetting wordt dit aangetoond.

De onderstaande tabel geeft inzicht in de mate van (intensieve) lichamelijke beweging onder de jeugd. Hierin is ook schoolsport/bewegingsonderwijs inbegrepen.

Tabel 1: Sportparticipatie naar leeftijd en geslacht jeugd

	in (%)		
Leeftijd	Man	Vrouw	Totaal
6-14	50,8	28,5	39,7
15-24	57,6	30,8	44,6
Gemiddeld	54.2	29.7	42.2

Bron: CBS 2003

Significante verschijnselen:

- o Sportparticipatie onder de jeugd overall (42.2%) is ruim beneden de helft van de

populatie.

- o De populatie van meisjes en jongere vrouwen die actief aan sport participeren is net iets meer dan de helft van de populatie van jongens en jongere mannen; respectievelijk 29.7% vergeleken met 54.2%.

De volgende tabel geeft een inzicht in de mate van intensieve lichamelijke beweging onder de volwassenen.

Tabel 2: Sportparticipatie naar leeftijd en geslacht volwassenen

	in (%)		
Leeftijd	Man	Vrouw	Totaal
25-34	38,8	29,1	33,5
35-44	39,4	26,8	32,4
45-54	37,2	24,3	30,1
Gemiddeld	38.5	26.7	32.0

Bron: CBS 2003

Significante verschijnselen:

- o Sportparticipatie onder volwassenen overall ligt op één derde (32.0%) van de populatie.
- o Nog geen 40% (38.5%) van de volwassen mannenpopulatie van Curaçao participeert actief aan sport.
- o Het deel van de volwassen vrouwenpopulatie van Curaçao dat actief aan sport participeert, is kleiner dan 30%.
- o Vrouwen participeren beduidend minder aan sport in vergelijking tot mannen.

De volgende tabel geeft een inzicht in de mate van intensieve lichamelijke beweging onder de ouderen.

Tabel 3: Sportparticipatie naar leeftijd en geslacht ouderen

	in (%)		
Leeftijd	Man	Vrouw	Totaal
55-64	35,7	18,2	26,3
65+	15,8	5,9	9,8
Gemiddeld	25.8	12.1	18.1

Bron: CBS 2003

Significante verschijnselen:

- o Een kwart 25.8% van de oudere mannenpopulatie van Curaçao participeert actief aan sport. Het deel van de volwassen vrouwenpopulatie van Curaçao dat actief aan sport participeert, is net iets groter dan één tiende (12.1%) van de totale vrouwenpopulatie.
- o Oudere vrouwen participeren beduidend minder aan sport in vergelijking tot oudere mannen.

De hierboven vermelde cijfers voor wat betreft sportparticipatie/intensieve lichamelijke beweging tonen aan dat hoe hoger de leeftijd hoe minder men sport. Dit terwijl het sporten op volwassen leeftijd en op oudere leeftijd juist belangrijker wordt.

Uit de hieronder aangegeven cijfers voor actieve sportparticipatie naar geslacht valt te constateren dat vrouwen nagenoeg evenveel sporten als mannen, voor wat betreft frequentie.

Tabel 4: Sportparticipatie naar frequentie

Aantal keren p/w	in %		
	Man	Vrouw	Totaal
1 tot 2 keer	46,7	49,7	47,9
3 tot 4 keer	27,1	29,7	28,2
5 tot 6 keer	14,1	13,0	13,7
7 keer en meer	11,8	7,3	10,0
Onbekend	0,2	0,2	0,2
Totaal	100,0	100,0	100,0

Bron: CBS 2003

De passieve sportparticipatie ligt voor vrouwen structureel lager dan die voor mannen. Bovendien neemt dit ook drastischer af naar mate de leeftijd stijgt.

Tabel 5: Bezoekers sportevenementen naar leeftijd en geslacht

Leeftijd	In %		
	Man	Vrouw	Totaal
6-14	59,3	45,7	52,6
15-24	64,7	51,1	58,1
25-34	50,8	40,6	45,3
35-44	46,3	36,9	41,1
45-54	48,0	27,2	36,5
55-64	39,3	15,6	26,5
65+	16,8	4,6	9,4
Totaal	49,4	33,4	40,8

Bron: CBS 2003

Vormingsomgeving van jongeren

Er is in de samenleving een proces aan de gang van een overgang van een éénverdienercultuur naar een tweeverdienercultuur (zowel man als vrouw werken). Daarnaast kent onze samenleving al geruime tijd de één-ouder-één-verdiener huishoudens. Het gevolg van deze verschijnselen is, dat de beschikbare tijd voor het verzorgen en opvoeden van kinderen afneemt. Jongeren worden wat betreft hun vorming enigszins 'aan hun lot overgelaten'. Vanuit de samenleving bestaat daarom de (latente) vraag naar voorzieningen als de brede school, waarin school, sport en kinderopvang geïntegreerd worden in een context van verantwoorde opvoeding en vorming.

2.2 Probleemverkenning

De hierboven uiteengezette verschijnselen kunnen allemaal herleid worden tot één kernprobleem. De sportsector heeft voor wat betreft het maatschappelijk effect dat het moet hebben nog steeds onvoldoende effect.

De sportparticipatie is op Curaçao veel minder dan de norm dat kinderen en jongeren zeker 30 minuten (maar liefst 1 uur) een fysieke activiteit per dag zouden moeten hebben.

Curaçao doet te weinig aan sportparticipatie, zowel actief als passief. Een doelmatig

sportbeleid is noodzakelijk om de sportparticipatie op een aanvaardbaar niveau te brengen. Onvoldoende sportparticipatie leidt uiteindelijk tot een verminderd vermogen tot welzijn.

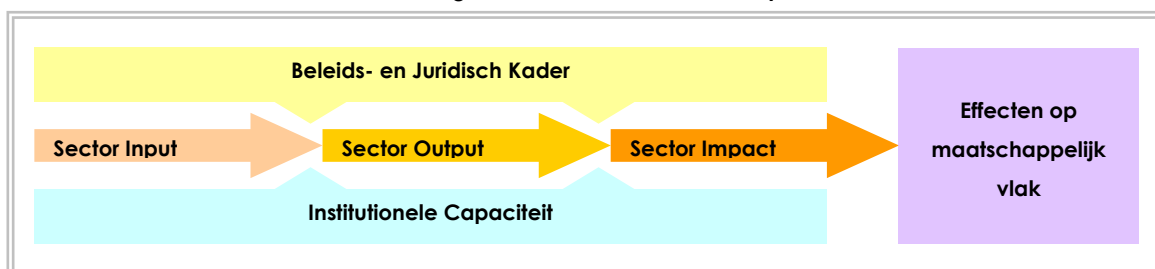
Het beleid dat in deze nota gepresenteerd is, gaat uit van de hierna gepresenteerde analyse van de oorzaken ten grondslag aan dit probleem.

De toegevoegde waarde van de sportsector wordt hier inzichtelijk gemaakt aan de hand van een model dat een beperkt aantal uiteenlopende factoren in beschouwing neemt die van invloed zijn op de prestatie van de sector. Deze factoren zijn:

- Sector Input, de productiemiddelen die binnen de sector aangewend worden om producten en diensten te genereren.
- Sector Output, de tastbare resultaten als gevolg van bedrijvigheid binnen de sector.
- Sector Impacts, de directe effecten (op onder meer socio-economische grootheden) als gevolg van de productie van tastbare resultaten.
- Beleid- en Juridisch kader, het geheel van voorwaardenscheppende en kaderstellende (overheid-)maatregelen, al dan niet juridisch, en instrumenten gericht op het stimuleren van bedrijvigheid binnen, en ontwikkeling van de sector.
- Institutionele capaciteit, het geheel van gouvernementele en niet-gouvernementele en (commerciële) particuliere instellingen die binnen de sector opereren.

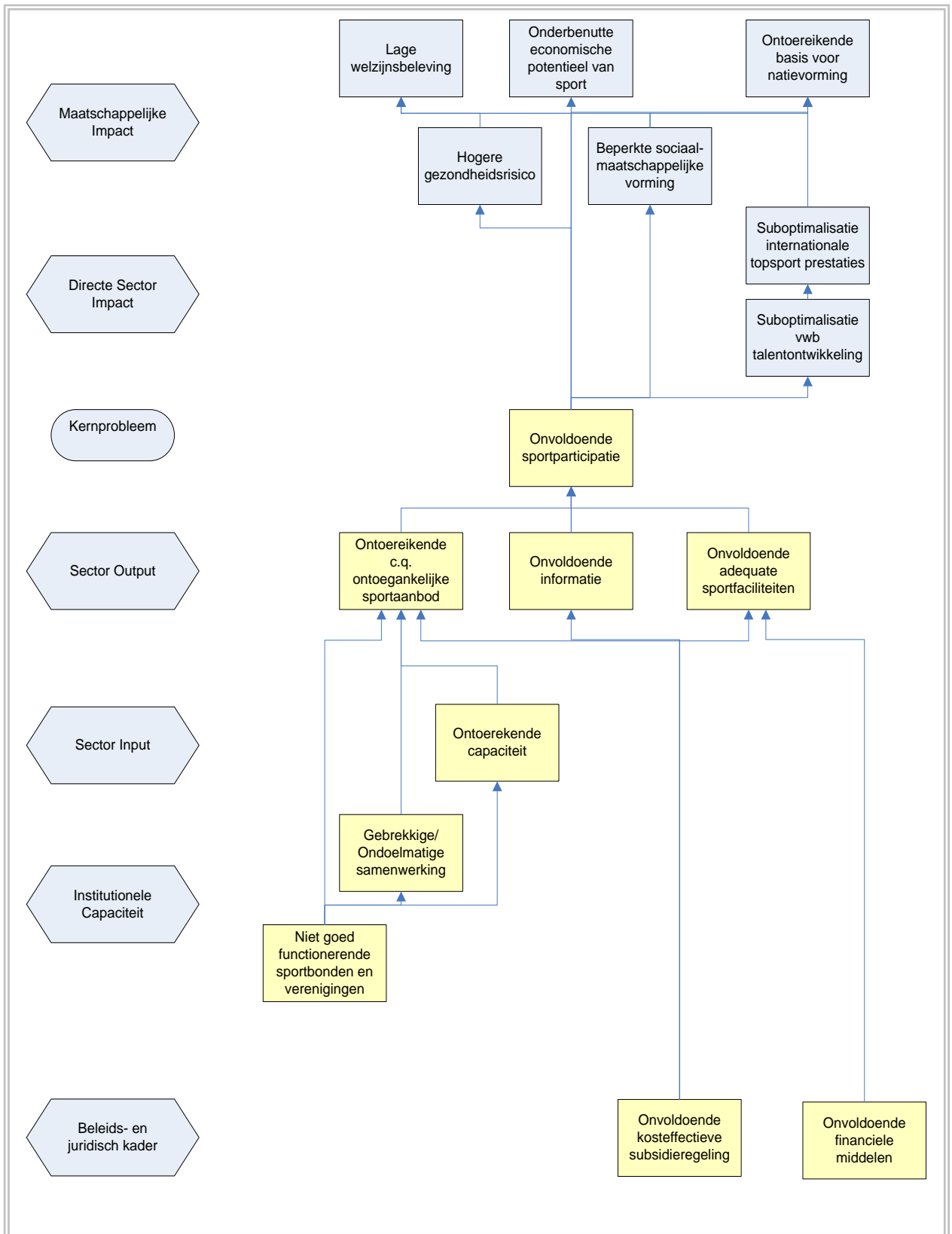
De relatie tussen de verschillende factoren is hieronder schematisch weergegeven.

Figuur 1: Model voor sector analyse

Een verkenning van de (mogelijke) oorzaken van de onderprestatie van sportsector geeft het volgende beeld weer van relevant geachte factoren.

Figuur 2: Schematische weergave probleemstructuur

Volgens de hierboven schematisch aangegeven geheel van oorzakelijke verbanden is de te lage sportparticipatie direct te wijten aan de volgende factoren:

Factoren betrekkinghebbende op de prestatie van de sportsector (sector output):

➤ *Ontoereikende en ontoegankelijke sportaanbod.*

Concrete knelpunten in dit aspect zijn ondermeer:

- De mogelijkheden voor de beoefening van bepaalde disciplines van sport ('indoor') zijn onvoldoende aanwezig. Dit aspect van belemmerende factoren is nauw gerelateerd aan de aanwezigheid van voor de burgers goed bereikbare sportfaciliteiten.
- De vrouwonvriendelijkheid van het sportaanbod. De soorten sport die doorgaans aangeboden worden door verenigingen worden aangeboden zijn 'typische mannensporten'. Vrouwen worden daardoor beperkt tot een smalle scala van keuzemogelijkheden. Ook voor gehandicapten en ouderen is het sportaanbod onvoldoende toegankelijk.

➤ *Onvoldoende informatie.*

Concrete tekortkoming in dit aspect is dat er weinig aan voorlichting wordt gedaan (via massamedia) ondermeer ter stimulering van sport en om de consequenties van te weinig sportbeoefening kenbaar te maken aan het brede publiek.

➤ *Onvoldoende adequate sportfaciliteiten.*

Onvoldoende adequate sportfaciliteiten ligt ook ter grondslag aan de ongewenste lage sportparticipatie. Het beleid van de overheid met betrekking tot dit specifiek aspect is het onderwerp van het Masterplan Sportaccommodaties Curaçao dat nog als actueel wordt beschouwd. Dit plan uit 2003, dat een uitgebreide inventarisatie bevat van sportcomplexen en stadions, regionale multifunctionele sportcentra en wijkgebonden sportfaciliteiten die onderhoud en of uitbreiding c.q. aanpassing behoeven, is tot nog toe voor een klein deel uitgevoerd. Voor het beoefenen van bepaalde sporttakken moeten (potentiële) sporters extra inspanningen verrichten. Niet iedereen is daartoe bereid of in staat.

Factoren betrekkinghebbende op de aanwezigheid en aanwending van productiemiddelen binnen de sportsector (sector input):

➤ *Ontoereikende capaciteit.*

Concrete problemen in dit aspect zijn:

- Het tekort aan voldoende gecapaciteerde menskracht (vrijwilligers) op het sporttechnisch, sportmedisch, maar ook sportorganisatorisch gebied.
- In het onderwijs is er een tekort aan volledig bevoegde leerkrachten voor lichamelijke beweging en sport. Het curriculum van de Pedagogische Academie bereidt afgestudeerden van deze instelling niet meer als zodanig voor. Tot nog toe is deze tekortkoming opgevangen door de inzet van sportleiders werkzaam bij Fundashon SEDREKO. Echter, per 1 augustus 2008 kunnen alleen personen die aan de wettelijke vereisten voldoen lichamelijke opvoeding/bewegingsonderwijs verzorgen. Een taak van het Nationaal Sport Instituut wordt het zorgdragen voor voldoende bevoegde leerkrachten voor de lichamelijke opvoeding in het

Funderend en Voortgezet Onderwijs.

Factoren betrekkinghebbende op gouvernementele en niet-gouvernementele, en commerciële particuliere instellingen die binnen de sportsector functioneren (institutionele capaciteit):

➤ *Gebrekkige/ondoelmatige samenwerking.*

Een concreet probleem hierbij betreft de gebrekkige samenwerking en afstemming tussen de verschillende organisaties en instanties. Hierdoor is er sprake van doublures en hiaten in de bediening van de doelgroepen, maar ook tegenwerking.

➤ *Niet goed functionerende bonden, verenigingen, clubs etc.*

Clubs, verenigingen en bonden functioneren niet goed vaak als gevolg van onvoldoende gecapaciteerde menskracht (vrijwilligers) op het sporttechnisch, sportmedisch en maar ook bestuurlijk-organisatorisch gebied. Velen draaien al jaren op de inzet van dezelfde kleine groep van (veelal overbelaste) bestuurders. De aanwas van nieuwe bestuurders is klein. De effecten hiervan zijn ondermeer dat de kracht om actief te werken aan affiliatie van nieuwe leden (sporters) en de organisatie van competities te wensen over laten.

Factoren betrekkinghebbende op voorwaardenscheppende en kaderstellende overheidsmaatregelen (beleid - en juridisch kader):

➤ *Onvoldoende kosteffectiviteit van subsidiegelden.*

Hier wordt concreet bedoeld op de huidige subsidieregeling die nog onvoldoende sturend en specifiek is voor wat betreft de concreet te leveren prestaties. Mede hierdoor worden bepaalde doelgroepen niet bereikt, is er sprake van doublures (voor wat betreft de inzet van SEDREKO in bepaalde wijken) en is de aanwending van middelen ter aanschaffing van sportmateriaal niet optimaal kostefficiënt en effectief.

➤ *Onvoldoende financiële middelen.*

De financiën zijn binnen onze huidige demografische, economische en politieke werkelijkheid een structureel probleem. De sportsector wordt nu door tussenkomst van SEDREKO flink gesubsidieerd door de overheid. Bovendien ontvangt deze stichting een jaarlijkse donatie van de Landsloterij. Bonden en verenigingen schijnen zelf moeilijk genoeg fondsen te kunnen werven. Ondermeer ligt dit aan de belangstelling voor het bijwonen van betaalde sportevenementen die bij het publiek ontbreekt of onvoldoende is. Hoe dan ook is de lokale populatie te klein om de financiën die nodig zijn voor een optimale functioneren van de sportsector op te brengen. Creatieve oplossingen zijn tot nog toe niet genoegzaam aanwezig.

2.3 Evaluatieve beschouwingen lopend sportbeleid

De overheid ziet het beleidsterrein Sport als onderdeel van het cultureel-educatieve en sociaal-maatschappelijke aandachtsgebied. Binnen dit aandachtsgebied streeft de Overheid ernaar om bij te dragen aan de bevordering van de kwaliteit van het leven van de bevolking. Sportbeoefening en recreatie dragen volgens de visie en missie van de Overheid in belangrijke mate hieraan bij. Met het sportbeleid wordt daarom ernaar gestreefd om te bewerkstelligen dat iedere burger naar eigen keuze en kunnen op een verantwoordelijke zowel actief als passief actief mee kan doen aan sport en recreatie. Daarbij wordt als neveneffect een meer zinsvolle vrijetijdsbesteding nagestreefd. Het sportbeleid dat in dit kader voorafgaand aan dit beleid door de overheid gevoerd werd is vervat in de nota 'Sportbeleid Curaçao 1999-2004; brug van beleid naar concrete projecten'.

Voor de planperiode van het voorgaand sportbeleid zijn twee trajecten bewandeld, te weten het bevorderen van:

1. lichamelijke beweging door middel van bewegingsonderwijs en daaraan gerelateerde activiteiten, met name via scholen voor jongeren tot 19 jaar;
2. breedte- en topsport³ onder burgers van 19 jaar en ouder.

Binnen deze twee trajecten zijn knelpunten geïdentificeerd en op basis daarvan prioritaire aandachtsgebieden bepaald. Voor de betreffende aandachtsgebieden zijn doelstellingen en de daarop gerichte interventies - hoofdzakelijk projecten - gedefinieerd. Het bewaken van de uitvoering, het verrichten van tussentijdse evaluatie en het verrichten van een beleidsevaluatie achteraf hebben niet of zelfs niet naar behoren plaatsgevonden. Daardoor kan er geen gefundeerde uitspraak gedaan worden van de effectiviteit van dit beleid.

Van groot belang voor de ontwikkeling van nieuw beleid, dan wel de voortzetting van bestaand beleid is dat evaluatie plaatsvindt van de doelmatigheid en doeltreffendheid van het beleid dat in uitvoering is. Ter voorbereiding van de onderliggende beleidsnota heeft geen beleidsevaluatie plaatsgevonden op basis van gedegen evaluatieonderzoeken en nulmetingen. In plaats hiervan hebben de werksessies met de actoren (overheidsdiensten, stichtingen, federaties en anderen die nauw betrokken zijn bij 'het sportgebeuren') uit de sportsector enigszins genoeg inzichten opgeleverd om richtinggevend te zijn voor dit beleidsplan.

2.4 Eisen toekomstig sportbeleid

Met de interventies van het toekomstige sportbeleid zal de huidige tekortkomingen van de sportsector opgeheven moeten worden.

Ondanks de tekortkomingen van de sportsector, heeft Curaçao de laatste jaren Internationaal resultaten geboekt nl. op het gebied van atletiek, beisbol (Little League), zwemmen , tennis, karate, taekwondo enz.. Dat is gekomen door de bewoners die actief aan sport doen of daarbij op andere wijze zijn betrokken. Het is de verdienste van de vele sportverenigingen, de bonden en sportkoepels op dit eiland. Het komt voort uit enthousiaste scholen waar sport wordt gestimuleerd, of ondernemingen die de sport sponsoren. Het is ten slotte ook de verdienste van de overheid die een actief sportbeleid voeren en voor zover mogelijk de belangrijkste investeringen in sportvoorzieningen voor hun rekening nemen. De verantwoordelijkheid en rol van de overheid zijn echter complementair aan die van andere partijen.

De zorg voor de kwaliteit en regulering van het sportaanbod is een taak voor de overheid. Daartoe moet de Overheid beleid ontwikkelen. De sportvoorziening zelf laat de Overheid over aan het particulier initiatief. Gezien haar verantwoordelijkheid voor de kwaliteit en regulering van sport, bepaalt de Overheid dus de uitgangspunten van het sportbeleid en daarmee het sportaanbod. De uitgangspunten van de Overheid voor het sportbeleid voor de voorliggende periode zijn als volgt:

1. Het sportbeleid moet meer gericht zijn op het benutten van sport voor maatschappelijke doelen.

³ Voor de definities van gehanteerde terminologieën en begrippen wordt de lezer verwezen naar bijlage A.

De beoefening van sport uit het oogpunt van gezondheid staat onder druk. Zoals gezegd zijn er veel mensen die aan een of andere vorm van sport doen. Maar toch beweegt ruim 40 procent van de volwassen bevolking onvoldoende om ziekte of voortijdige sterfte te voorkomen. Ook op scholen is het beeld uiteenlopend. Er zijn scholen waar er veel gesport wordt, maar er zijn er te veel waar dit niet het geval is. Zorgelijk is dat juist bij het primair onderwijs circa 70 procent van de scholen onvoldoende aan sport doen. Bij het voortgezet onderwijs is het beter, maar nog altijd slechts 50 procent van de scholen. Gemeten naar de Nederlandse Norm Gezond Bewegen – voor jongeren tot 18 jaar elke dag een uur sporten en bewegen – komt van de schoolgaande jeugd daar maar ongeveer een derde aan toe.

2. Sport moet voor een ieder toegankelijk zijn.

Om sport en bewegen mogelijk te maken zijn voldoende accommodaties en ruimtes als randvoorwaarde belangrijk. Er zijn weliswaar veel sportaccommodaties op Curaçao, maar die zijn niet altijd even goed bereikbaar en passen ook niet altijd meer bij de kwaliteitseisen van de hedendaagse gebruiker. In probleemwijken staan de sportvoorzieningen en de sportorganisaties onder druk. Accommodaties leggen het loodje. Verenigingen dreigen te verpieteren omdat vooral in sociaal zwakke wijken de bereidheid om veel vrijwilligerswerk te doen achteruit gaat. Daardoor kan in die wijken zonder sport snel een negatieve spiraal ontstaan.

3. Het beleid voor de voorliggende periode

3.1 Inleiding

Lees- en interpretatiewijzer

Het toekomstbeeld (de visie) dat hieronder geschetst wordt is de uiteindelijke situatie die de Overheid gerealiseerd wenst te zien per 2025.

Om dit toekomstbeeld te verwezenlijken moeten bepaalde lange termijn doelstellingen (per uiterlijk in 2025) worden gerealiseerd. Dit door middel van de inzet van een door de overheid gekozen pakket van beleidsinstrumentaria. Het geheel van lange termijn doelstellingen en instrumenten vormt dus het lange termijn beleid.

Binnen het kader van de visie en lange termijn beleid zijn prioriteiten gesteld op grond waarvan het beleid voor de planperiode van deze beleidsnota is opgesteld. De beleidsspeerpunten binnen dit beleid vertegenwoordigen de accenten binnen de oplossingsstrategie die de Overheid heeft gekozen om het centrale probleem van onvoldoende sportparticipatie tegen te gaan.

Beleidsnota's voor de planperiodes na deze nota moeten dus voortbouwen op de doelstellingen en resultaten die voor de planperiode gepland staan c.q. gerealiseerd worden, zodat uiteindelijk per 2025 de visie gerealiseerd is.

Basisuitgangspunt

Een terugkerende vraag is of sport een doel op zich is of een middel om andere, maatschappelijke doelstellingen te bereiken, zoals integratie en participatie. Deze vraag is bepalend voor het identificeren van de onderdelen van het sportaanbod die ingezet zouden kunnen worden voor één van beide functies van sport.

In deze nota wordt aan het basisuitgangspunt vastgehouden dat sport zowel doel als middel is.

Op de eerste plaats doen mensen aan sport omdat ze er plezier aan beleven. Minstens zo belangrijk acht de Overheid het feit dat sport een bijzondere manier van met elkaar omgaan is, en als zodanig geschikt om het individu vaardigheden, normen en waarden aan te leren die binnen een ander verband van belang kunnen zijn - het vormingsaspect - alsook het feit dat sport ondermeer bijdraagt aan de gezondheid en aan natievorming.

3.2 Visie

Visie Pais Kòrsou

In het jaar 2025 is Curaçao een land dat berust op goed bestuur, met een hoge leefkwaliteit, duurzame, zowel actief sociaaleconomische ontwikkeling en onderwijs dat een ieder motiveert om het beste uit zichzelf te halen.

Visie Sportbeleid

Op lange termijn streeft de Overheid ernaar een *Sportieve Curaçaose Samenleving* te creëren waar er in alle gelederen en door alle soorten burgers - jong, oud, fysiek of mentaal gehandicapt - veel aan sport wordt gedaan zowel actief als passief. Sport en lichamelijke beweging zijn voor de samenleving gaan behoren tot de meest benuttigde vormen van vrijetijdsbesteding.

Missie ministerie OWCS

OWCS zet zich in voor het waarborgen van voorzieningen zodat alle inwoners van het Land Curaçao gelijke mogelijkheden hebben om zich ten volle te ontwikkelen en uit te groeien tot een volwaardig persoon die vanuit zijn potentie constructief kan participeren en bijdragen aan de economische en algemeen maatschappelijke ontwikkeling van de gemeenschap

Missie Sportbeleid

In de *Sportieve Curaçaose Samenleving* beweegt liefst 75 procent van de bevolking voldoende om langer gezond te blijven. Op scholen wordt als vanzelfsprekend de ontwikkeling van een sportieve leefstijl van de jeugd bevorderd. Werkgevers moeten het belang in fitte werknemers inzien en dragen hieraan bij door bijvoorbeeld sportbeoefening en lichamelijke beweging deel uit te laten maken van tertiaire arbeidsvoorwaarden. Sportvoorzieningen en aanbod zijn zodanig dat niet alleen de jongeren en de fitheidfanaten zijn die aan hun trekken komen, maar ook – en misschien vooral – de ouderen en de mensen die niet meer zo gemakkelijk bewegen. Voor de talentvolle sporters is voldoende en deskundige begeleiding beschikbaar. Een goed werkend organisatorische sportinfrastructuur is aanwezig die haar waarde met name bewijst in talentontwikkeling en het stimuleren van topsport.

Sportaccommodaties en –faciliteiten zijn in de *Sportieve Curaçaose Samenleving* goed over heel het eiland verspreid. Dit zodanig dat er in elke wijk één of meerdere sportfaciliteit aanwezig is. Deze faciliteiten - al dan niet multifunctioneel - sluiten aan op de infrastructuur van de betreffende wijken. Op wijkniveau wordt bovendien optimaal gebruikgemaakt van sportfaciliteiten van de school/scholen in de betreffende wijken. Op regionaal niveau (clusters van bijeen te groeperen wijken) zijn er multifunctionele sportfaciliteiten aanwezig die in de behoeften van de betreffende wijkenclusters kunnen voorzien. Op ons eiland zal naast de Sentro Deportivo Kòrsou, minstens nog één kleinere sportcomplex nodig zijn om zorg te kunnen dragen voor optimaal sport beoefening.

In de *Sportieve Curaçaose Samenleving* is de rol van de overheid in de stimulering van sport beperkt, maar sterk kader- en voorwaardenscheppend. De overheid stimuleert de sportparticipatie, de totstandkoming van goede sportaccommodaties en een breed en gevarieerd sportaanbod door de inzet van geijkte beleidsinstrumenten. Daarbij vormt subsidiëring niet de hoofdmoot. Particulier initiatief is de meest stuwende kracht achter de bouw en beheer van sportfaciliteiten.

Omdat sport vele aspecten van de samenleving raakt, zijn ook vele overheidsinstellingen, semi-overheidsinstellingen en particuliere organisaties bij het sportbeleid betrokken. In de *Sportieve Curaçaose Samenleving* is de inzet en afstemming van de inspanningen vanuit alle betrokkenen gestructureerd en gecoördineerd door middel van weldoordachte en met elkaar gesynchroniseerde beleidsvoering. De uitvoering van het sportbeleid wordt gedragen door capabele en goed uitgeruste clubs, bonden, federaties, koepelorganen en het Nationaal Sport Instituut.

3.1.1 Beoogde effecten

Vanuit de hierboven geformuleerde visie met betrekking tot de samenleving en de rol van sport daarbinnen, streeft de Overheid concreet de volgende maatschappelijke effecten na.

- **Een verhoogd welzijnsgevoel**
Zowel actieve als passieve sportbeleving van sport geeft mensen een zinvolle en plezierige vrijetijdsbesteding. Daarom is sport voor velen zeer waardevol en van hoge toegevoegde waarde voor het bevorderen van het welzijnsgevoel.
- **Een verhoogd niveau van gezondheid & relatief lagere gezondheidskosten**
Actieve sportbeoefening draagt (preventief) bij aan de gezondheid. Mensen worden minder snel ziek, herstellen sneller en voelen zich beter. Maatschappelijk gezien vervult sport hierdoor een belangrijke rol in de preventieve gezondheidszorg.
- **Sociaal meer weerbare burgers**
Burgers die door sportbeoefening (in georganiseerd verband) vaardigheden hebben ontwikkeld die voor het persoonlijk functioneren van groot belang zijn. Door sportbeoefening komen burgers in aanraking met begrippen als 'competitie', 'winnen' en 'verliezen' en 'teamverband'. Mensen leren hierdoor hun persoonlijke grenzen te verkennen, leren omgaan met teleurstellingen en trainen hun sociale vaardigheden. Middels sportbeoefening worden dus belangrijke vaardigheden, waarden en normen gekweekt bij het individu die diens functioneren en weerbaarheid in andere sociale contexten positief beïnvloedt.
- **Natievorming**
Sport heeft een belangrijke maatschappelijke waarde. Naast het werk, de familie en de vrienden schept de sportbeoefening een extra sociaal verband, waarin persoonlijke contacten en relaties ontstaan. Een neveneffect is de uitwisseling van belangrijke normen en waarden. Onder deze waarden bevindt zich ook nationalisme. Sport biedt de mogelijkheid om zich te identificeren met een groep en met de prestaties van sportlui uit eigen land. Op deze manier wordt er een wij-gevoel gecreëerd.

Sportieve successen op internationaal niveau dragen in belangrijke mate bij aan het gevoel van trots over het eigen volk en stimuleert daardoor een collectief eigen identiteit voor Curaçao. Topsport en topsporters vervullen hierin een leidende rol. Gewezen kan worden op het gevoel van nationaal trots die het volk ervaart met de successen van onder andere Andrew Jones, Churandy Martina en de honkbalspelers van de 'Little League'.

Aan natievorming wordt ook 'van binnen uit' gewerkt. Hiertoe is een escalerend systeem van competitie tussen scholen, wijken en regio's voor uiteindelijk een nationale titel ingesteld. Een dergelijk systeem zal ertoe bijdragen dat een collectief eigen identiteit wordt gestimuleerd beginnend in de wijken, om uiteindelijk het nationaal niveau te bereiken.

Tenslotte vervult sport in dit verband de functie van het bevorderen van integratie en participatie van allochtonen in de maatschappij; voetbal en honkbal zijn hier goede voorbeelden van. Iedereen dient op een volwaardige wijze te kunnen deelnemen aan de Curaçaose samenleving. Sport kan hierin een grote rol vervullen en kan barrières slechten op het gebied van taal en cultuur.

- **Betere benutting van het economische potentieel van sport**

Curaçao staat qua sporttoerisme nu bekend als duikbestemming. Een belangrijk deel van de toeristen die jaarlijks ons eiland bezoeken doen dat om te duiken. Sport heeft de potentie om veel meer toerisme te genereren en daardoor een veel grotere bijdrage te leveren aan de economische ontwikkeling.

Het volop benutten van het potentieel van sporttoerisme betekent ondermeer dat Curaçao jaarlijks minstens één, maar liefst meerdere grote sportevenementen 'host'. Voorbeelden hiervan zijn de grote internationale wielrenwedstrijd die in 2006 gehouden is op het eiland en de Polar Cup. Deze vorm van sporttoerisme levert direct een belangrijke economische toegevoegde waarde en is tegelijkertijd ook bij uitstek een marketinginstrument voor het promoveren van Curaçao als toeristische bestemming.

3.2 Lange termijn sportbeleid

Voor het bereiken van de hierboven beschreven toekomstige situatie is de inzet van velen nodig. Het zijn vooral de sporters zelf en de sportorganisaties die een grote verantwoordelijkheid hebben. De overheid draagt wel zijn steentje bij door heel gericht op onderdelen te stimuleren. Vanuit dit uitgangspunt is onderstaand op hoofdlijnen het lange termijn sportbeleid uiteengezet.

Ter realisatie van de Sportieve Curaçaose Samenleving is het noodzakelijk dat de volgende lange termijn doelstellingen en condities gerealiseerd worden:

1. *De realisatie van een structureel aanbod van voldoende toegankelijke en adequate sportfaciliteiten, zodat sportparticipatie voor iedere burger goed mogelijk is⁴.*

De realisatie van deze doelstelling houdt in dat het eiland op termijn conform haar draagkracht, maar naar professionele maatstaven over een duurzame infrastructuur van sportfaciliteiten - sportcomplexen, stadions, multifunctionele regionale sportcentra en sportfaciliteiten in wijken en scholen - beschikt. Deze worden op een duurzame wijze, effectief en efficiënt beheerd, waardoor sprake is van optimale benutting van deze faciliteiten. Ook de openbare infrastructuur is zodanig ingericht dat recreatieve activiteiten in een ongeorganiseerd of anders georganiseerd verband kunnen vinden. Te denken valt hierbij aan paden waar ondermeer het snelwandelen, skateboarden en rolschaatsen beoefend kunnen worden.

Beleidsinstrumentaria ten behoeve van de lange termijn doelstelling 1

Conform het Masterplan Sportaccommodaties Curaçao 2003 ligt de verantwoordelijkheid voor het bouwen van openbare sportfaciliteiten bij de overheid. (N.B. Dit houdt immers niet in dat de overheid ook verantwoordelijk moet c.q. zal zijn voor het onderhouden van deze faciliteiten. Op termijn zal de sector dit zelf moeten gaan financieren.) Omdat het bouwen van deze faciliteiten eenmaal relatief veel geld kost die immers moeilijk of zeer moeilijk opgebracht kan worden door het particulier initiatief, is de overheid gewezen op het inzetten van economische beleidsinstrumenten om dit doel te bewerkstelligen. Binnen deze categorie van beleidsinstrumenten zal de overheid

⁴ Afgeleid uit 'Masterplan Sportaccommodaties Curaçao 2003 ter uitvoering van het eilandelijk

in het bijzonder gebruik maken van het beleidsinstrument *subsidie* voor het financieren van de bouw van bedoelde sportfaciliteiten.

Ter waarborging van het adequaat beheer van de sportfaciliteiten zal binnen de categorie juridische instrumentaria, gebruik gemaakt worden van specifieke vormen zoals beschikkingen, contracten en Subsidieverordening Curaçao 2007. Via dit soort instrumenten zal de overheid invulling geven aan haar eisen voor een duurzaam, efficiënt en effectief beheer van de sportfaciliteiten.

2. *De realisatie van een deskundig en goed functionerend organisatorische infrastructuur binnen sportsector ter stimulering en ondersteuning van sportbeoefening.*

Sportbeoefening - zeker in georganiseerd verband - vereist op de eerste plaats de aanwezigheid van clubs, bonden, federaties en koepelorganen. Daarnaast zijn er bepaalde flankerende en voorwaardenscheppende rollen en taken weggelegd voor de overheid. Het aanbieden van de mogelijkheid voor de beoefening van georganiseerde of anders georganiseerde sport is echter geheel particulier initiatief; de organisatorische sportinfrastructuur, te weten de clubs, bonden, federaties, koepelorganen en het Nationaal Sport Instituut.

Als er schakels zijn binnen deze structuur die niet (goed) functioneren zal het zijn repercussies hebben voor de (potentiële) sporter en de sporttak. De realisatie van deze doelstelling houdt dus in dat de sportorganisaties, voldoende capabel zijn qua menskracht en deskundigheid (in sporttechnische zin alsook in organisatorische zin) om deze functies te vervullen. Tot deze functies behoren ondermeer: het aanbieden van de mogelijkheid voor het beoefenen van de betreffende sport, het organiseren van competities, de toepassing van en overdracht aan de sporters van de regels die de betreffende sporttaak heersen, het bieden van sporttechnische begeleiding en talentherkenning en talentontwikkeling.

Beleidsinstrumentaria ten behoeve van de lange termijn doelstelling 2

De overheid zal door middel van *juridische* beleidsinstrumentaria steeds de lokale condities invullen die door internationale organen worden gesteld aan landen voor de deelname aan internationale wedstrijden (voor wat betreft topsport).

Capaciteitsontwikkeling en deskundigheidsbevordering ten behoeve van de sportsector acht de overheid dermate van belang dat hiertoe op continue, dan wel periodieke basis financiële beleidsinstrumenten worden ingezet. In het bijzonder zal de overheid gebruik moeten maken van directe en/of indirecte *subsiëring*. Ter waarborging van doelmatige en doeltreffende aanwending van subsidiegelden moet de *subsiëring* aangevuld worden door *convenanten* (beschikkingen, contracten e.d.), waarbij elementen van prestatie- en resultaatverplichtingen en verantwoording zijn ingebouwd om goede kosten-baten verhoudingen (*more value for money*) te garanderen en stimuleren.

3. *De realisatie van infrastructurele condities ter facilitering en stimulering van sportparticipatie en lichamelijke beweging.*

Met de realisatie van deze doelstelling zijn de andere condities dan de aanwezigheid en toegankelijkheid van sportfaciliteiten ingevuld, zodat sportparticipatie en lichamelijke beweging voor iedere burger goed mogelijk is. Hierbij wordt in het bijzonder gedoeld op de beschikbaarheid van sportmateriaal en dergelijke, maar ook tijd om te sporten. Met name dit laatste houdt in dat ondermeer sport, recreatie en lichamelijke beweging goed ingebed worden in de curricula van scholen, en dat werkgevers met behulp van hun tertiaire arbeidsvoorwaarden sport en lichamelijke beweging faciliteren of bijzondere regelingen - bijvoorbeeld speciale werktijdenregeling - bieden aan topsporters⁵.

Beleidsinstrumentaria ten behoeve van de lange termijn doelstelling 3

Curaçao zal met name gebruik maken van economische beleidsinstrumentaria om in die condities te voorzien. Te denken valt aan bijvoorbeeld:

- o *speciale fiscale regelingen of incentives (w.o. verlaagde tarieven en vrijstellingen) op de import van ondermeer sportmateriaal en voedingssupplementen;*
- o *speciale fiscale regelingen of incentives in winstbelastingsfeer (w.o. aftrek) met betrekking tot kosten in verband met het faciliteren van sport, recreatie en lichamelijke beweging door werkgevers.*

Ter realisatie en waarborging van een betere inbedding van sport in scholen zal de overheid juridische instrumenten inzetten w.o. wet- en regelgeving inzake de curricula (ook) met betrekking tot sport.

4. *De realisatie van psycho-sociale condities ter stimulering van sportparticipatie en lichamelijke beweging bij het individu.*

Het streven van de overheid is dat de Curaçaoënaar meer gaat sporten en bewegen en de overheid creëert de voorwaarden hiervoor. De keuze voor een gezonde en actieve leefstijl de logische keuze van de burger wordt.

Beleidsinstrumentaria ten behoeve van de lange termijn doelstelling 4

Om deze doelstelling te bereiken zal de overheid binnen de categorie van communicatieve beleidsinstrumenten, gebruik maken van voorlichting, al dan niet in de vorm van campagnes, en propaganda⁶. Met deze instrumenten zal getracht worden de burger in staat te stellen om voor diens eigen goed wil, bewust te kiezen voor een gezonde en actieve leefstijl, dan wel om deze daartoe te 'manipuleren'.

5. *De realisatie van condities ter stimulering van sporttoerisme.*

Met de realisatie van deze doelstelling is een bepaald imago, traditie en 'mind

⁵ *Vooralsnog wordt uitgegaan dat de topsporter in Curaçao zelf in diens levensonderhoud moet voorzien en dus sport niet als werk zal hebben.*

⁶ *Voorlichting is doorgaans gericht op het overbrengen van kennis, bewustmaking en het creëren van draagvlak in het algemeen. Propaganda is een specifieke vorm van communicatie die minder neutraal is en een dwingend karakter heeft. Een voorbeeld van dit laatste is de campagne tegen het roken waarbij de roker wordt afgebeeld als een skelet.*

set' gekweekt bij de spelers in de sportsector en particulieren om met frequentie Curaçao als gastland te laten dienen voor grote internationale sportevenementen. De overheid zal daartoe een faciliterende en stimulerende rol vervullen.

Beleidsinstrumentaria ten behoeve van de lange termijn doelstelling 5

Curaçao zal met name gebruik maken van economische beleidsinstrumentaria om in stimulerende condities te voorzien. Te denken valt aan:

- o *speciale fiscale regelingen of incentives (w.o. verlaagde tarieven en vrijstellingen);*
- o *speciale fiscale regelingen of incentives in winstbelasting sfeer (w.o. aftrek met betrekking tot kosten organiseren van internationale sportevenementen.*

Daarnaast zal gebruik gemaakt worden van communicatieve beleidsinstrumenten. In afstemming met het toeristenbureau, de sportfederatie(s), bonden en overige particulier initiatief zal Curaçao als bestemming voor internationale sportevenementen aan de markt worden gebracht.

3.2.1 Prioriteitstelling

Ter voorbereiding van deze beleidsnota is een werkgroep ingesteld waarin vertegenwoordigers van diverse bij sport betrokken instanties vertegenwoordigd waren, om de prioriteiten vast te stellen waarop het beleid voor de planperiode van deze nota gericht moet zijn.

Binnen de contouren van de lange termijn visie en sportbeleid zijn de volgende prioriteiten gesteld voor de looptijd van dit sportbeleid:

1. *Sportbeleid moet doelgroep gerichte beleidsinterventies bevatten ten aanzien van actieve sportparticipatie en lichamelijke beweging onder:*
 - a. *jongeren tot 19 jaar*
 - b. *volwassenen*
 - c. *ouderen*
 - d. *gehandicapten*
 - e. *vrouwen*
2. *Sportbeleid moet in belangrijke mate dienen tot de (sociaal-maatschappelijke) vorming van het individu, met name de jongeren.*
3. *Sportbeleid moet bijdragen tot het scheppen van de condities voor verantwoord sporten, in het bijzonder het sportmedisch aspect.*
4. *Sportbeleid moet bijdragen tot het bevorderen van een efficiënte en effectieve benutting van de beschikbare middelen (financiën, menskracht, kennis en deskundigheid, alsook de sportinfrastructuur).*

Deze prioriteitstelling is gebaseerd op de volgende zorgwekkende ontwikkelingen, dan wel overtuigingen.

Ad 1a Sportparticipatie en lichamelijke beweging onder jongeren tot 19 jaar

De kwaliteit en frequentie van sportbeoefening van jongeren lopen achteruit. Er zijn vele oorzaken aanwijsbaar. Zo is er een afnemende interesse waarneembaar om in verenigingsverband te sporten. Maar daarnaast is de positie van lichamelijke opvoeding en sport in het onderwijs veranderd. In het basisonderwijs zijn vakleerkrachten niet belast met lichamelijk onderwijs en is sport in het middelbaar onderwijs niet altijd een vast onderdeel van het weekprogramma. Schoolsport krijgt daardoor te weinig aandacht.

Schoolsport is naast het feit dat het nog een ondergeschikte positie bekleedt in het curriculum, ook nog beperkt tot de beperkte groep jongeren die een natuurlijke aanleg hebben of reeds in een ander verband hun sportieve vaardigheden hebben ontwikkeld. Het gros van de jongeren lopen daarom mogelijk een achterstand op voor wat betreft de ontplooiing van hun sportieve vaardigheden en hun persoonlijke en sociale vorming. Dit naast het verhoogd niveau van gezondheidsrisico.

Schoolsport legt de basis voor gedrag in de toekomst, de school biedt bij uitstek een goede infrastructuur voor sportbeoefening, de school heeft profijt bij fitte leerlingen, mens sana in corpore sano.

Ad 1b Sportparticipatie en lichamelijke beweging onder volwassenen

Dit is naar verhouding de grootste bevolkingsgroep. De sportieve sportparticipatie is in deze groep niet dramatisch laag, maar zeker niet op een acceptabel niveau. De grootste toegevoegde waarde van het sportbeleid is daarom bij deze bevolkingsgroep te behalen.

Ad 1c Sportparticipatie en lichamelijke beweging onder ouderen

Een vergelijkbare situatie als die voor de jongeren geldt voor ouderen. Veel ouderen ontplooiën geen of te weinig sportieve activiteiten. Met een teruglopende fysieke gesteldheid lopen ouderen grotere gezondheidsrisico's. Onderzoek heeft aangetoond dat fysieke activiteit een bijdrage kan leveren aan het voorkomen en behandelen van bijvoorbeeld hartziekten, suikerziekten, osteoporose, overgewicht en problemen met de psychische gezondheid. Door de beperkte mate van sportparticipatie lopen ouderen als bevolkingsgroep bovendien het gevaar steeds minder aan het sociale verkeer deel te nemen.

Ad 1d Sportparticipatie en lichamelijke beweging onder gehandicapten

Voor gehandicapten geldt ook de noodzaak voor integratie en participatie in de maatschappij. Mensen met een lichamelijke of verstandelijke handicap, lopen een groter risico geïsoleerd te raken. Sport kan een sociale context scheppen en een katalysatorfunctie vervullen bij het deelnemen aan de maatschappelijke activiteiten over het algemeen. Daarnaast geldt voor lichamenlijk gehandicapten in het bijzonder de gezondheidswaarde van sportdeelname.

Ad 1e Sportparticipatie en lichamelijke beweging onder vrouwen

Vrouwen sporten wel, maar sporten op een hoge intensiteitsniveau iets minder dan mannen. Met de belangrijke rol die vrouwen vervullen in de samenleving is het zeer wenselijk dat deze dan ook zo optimaal mogelijk gezondheidpreventief sporten.

Ad 2 Sport als middel voor sociaal-maatschappelijke vorming van met name jongeren

De jongeren zijn de toekomst. Een algemeen ervaren beleving in de Curaçaose maatschappij is die van de normvervaging, met name onder jongeren. Het antisociaal en zelfs crimineelgedrag zijn direct hieraan te relateren. De 'normale' generatieverschillen in het midden gelaten, schijnen jongeren steeds minder te hechten aan normen en waarden die uitermate belangrijk zijn voor een goed sociaal-functioneren. Sport is een vrij laagdrempelige en weinig bedreigende (sociale) activiteit waaraan jongeren deelnemen. Mits goed aangepakt kan het daarom als een medium dienen waarmee jongeren - het individu - qua persoonlijkheid en sociaal-maatschappelijk gevormd kan worden.

Ad 3 Sportparticipatie en sportmedisch condities

De Overheid wil dat het volk sport, maar wil dat het op een verantwoorde wijze plaatsvindt. Een van de belangrijke condities voor verantwoord sporten is de beschikbaarheid en kwaliteit van sportmedisch begeleiding en ondersteuning. Met name voor topsport is dit van uitermate belang. Deze condities zijn nu niet op een adequaat niveau en ook niet gemakkelijk toegankelijk voor de sporter.

Ad 4 Efficiënte en effectieve benutting van de beschikbare middelen

De sportsector wordt nu gekenmerkt door een ongewenst niveau van overlap in het werk van de spelers in de sector, kost-inefficiëntie en inefficiëntie in de inzet van menskracht en

deskundigheid. Deze tekortkomingen werken contraproductief voor wat betreft de prestatie en effectiviteit die met de aanwezige middelen bereikt zou kunnen worden. Gezien dat het Land beperkte financiële mogelijkheden heeft is het bewerkstelligen van een efficiëntere en effectievere benutting van de beschikbare resources op korte termijn een pre.

3.3 Sportbeleid voor de planperiode 2013-2017

Sport en lichamelijke beweging zijn voor de samenleving gaan behoren tot de meest benuttigde vormen van vrijetijdsbesteding. In de *Sportieve Curaçaose Samenleving* beweegt liefst 75 procent van de bevolking voldoende om langer gezond te blijven.

Gegeven van de sportparticipatie, de daaraan ten grondslag liggende probleemgebieden op het gebied van sport en de gestelde prioriteiten, geeft de Curaçaose overheid voor de planperiode van deze nota de hiernavolgend uiteengezette inhoud aan het te voeren sportbeleid. Gekozen is voor een beperkt aantal, maar gerichte interventies.

3.3.1 Beleidspeerpunten

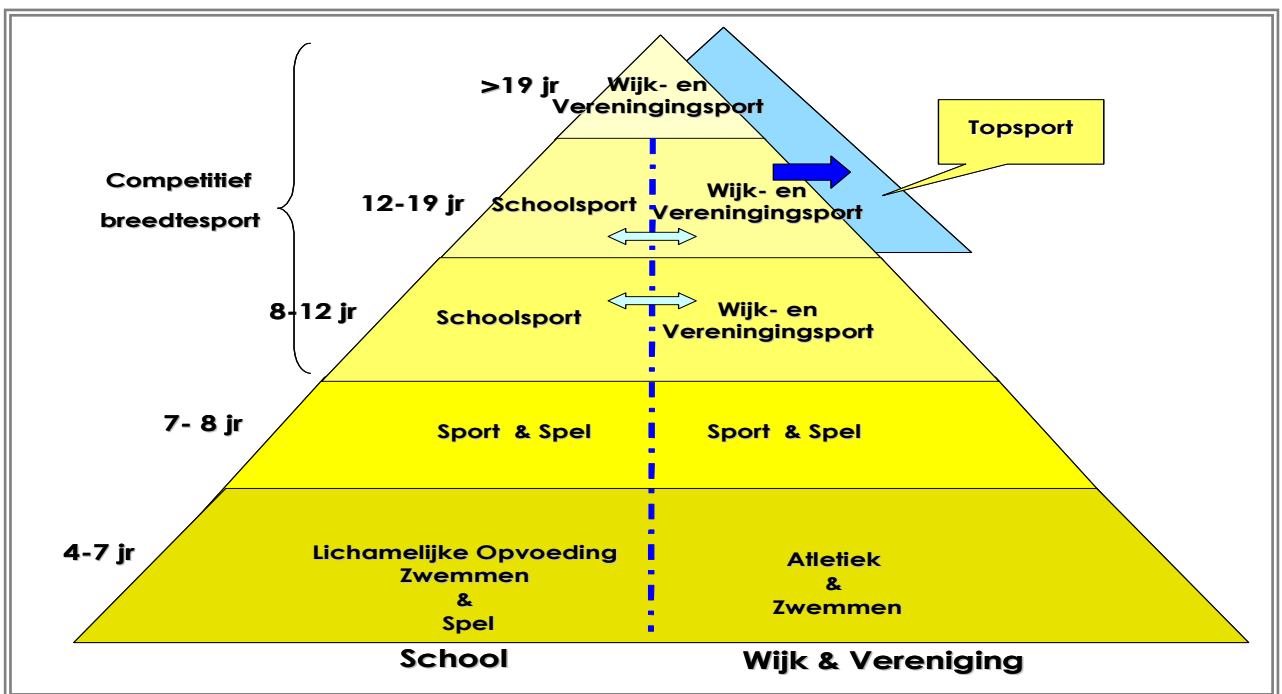
De belangrijkste speerpunten van de beleidsstrategie ten grondslag van het sportbeleid zijn:

1. *De bevordering van breedtesport.* Breedtesport is de verzamelnaam voor het, zowel in georganiseerd als ongeorganiseerd (los) verband, bedrijven van sport op recreatief en competitief niveau. In tegenstelling tot topsport, welke open staat voor een beperkte groep met bovengemiddelde sportieve en motivationele vaardigheden, is breedtesport gericht op alle leden van de samenleving. Het doel van breedtesport is dat iedere inwoner, in elke fase van zijn of haar leven, naar eigen voorkeur aan sport en bewegingsactiviteiten kan deelnemen, dan wel daarbij betrokken kan zijn. Deze omschrijving geeft vele aanwijzingen voor een te voeren beleid op dit terrein. Het gaat om een brede opvatting over sport en bewegen, actief en passief, als deelnemer en als vrijwilliger. Vanwege de laagdrempeligheid en reikwijdte ervan geniet breedtesport bij de Overheid de voorkeur om ingezet te worden voor het bevorderen van sportparticipatie in alle gelederen van de samenleving.
2. *De bevordering van topsport.* Onder topsport wordt verstaan sportbeoefening binnen het georganiseerd en gereguleerd verband van sportvereniging/club en bijbehorende bond op het hoogste nationaal niveau, met het oogmerk om ook competitief te zijn op het hoogste internationale niveau. De Curaçaose Sport en Olympische Federatie (CSOF), de koepelorganisatie van sport moet een nauwe samenwerking verband (samenwerkingsprotocol) hebben met het Nationaal Sport Instituut. De bevordering van topsport blijft dus een directe verantwoordelijkheid van de federaties, bonden en verenigingen. Met de hieronder aangegeven speerpunt '*Professionalisering in de sportsector*' wordt door de overheid vanuit dit beleid indirect bijgedragen aan de bevordering van topsport.
3. *De bevordering van de Olympische beweging.* De CSOF is bezig met de erkenningprocedure bij het internationaal Olympisch Comité. Het internationaal Olympisch Comité erkent uitsluitend een Nationaal Olympisch Comité.
4. *De bevordering van schoolsport van een brede reikwijdte.* Schoolsport en bewegingsonderwijs worden gezien als de meest effectieve kanalen om de jeugd te introduceren bij de diverse sporten. Schoolsport moet daarom gericht zijn op alle scholieren, dus niet alleen op de beperkte groep van jonge sportenthousiasten en

sporttalenten in de respectievelijke scholen.

5. *De bevordering van sportaanbod in wijken.* De beoefening van sport in de wijken moet mogelijk en toegankelijk zijn voor alle wijkbewoners. Dit is vooral voor de jongeren van belang, zodat afstand geen probleem hoeft te zijn sportbeoefening.
6. *Professionalisering in de sportsector.* Het meeste werk in de sport wordt uitgevoerd door een grote groep vrijwilligers. Professionalisering wordt hier gedefinieerd als een proces waarin de volgende aspecten centraal staan:
 - o verhoging kwaliteit en beroepsvorming van sportleiders, vooral voor wat betreft hun rol als medeopvoeders;
 - o kaderontwikkeling (werving en verhoging van de kwaliteit van bestuursleden van verenigingen en bonden, alsook beheerders van sportvoorzieningen in wijken);
 - o (verdere) verzakelijking (het beter definiëren, vaststellen en meten van tegenprestaties die gesubsidieerde instellingen en geëntameerde projecten in de sector).
7. *Het oprichten van het Nationaal Sport Instituut.*
8. *Opzetten van een 'kweekvijver concept' in de infrastructuur van het sportaanbod.* Het sportbeleid voor deze planperiode gaat uit van het onderstaand model voor een 'sportieve ontwikkeling en vormingstraject jongeren' van jong tot aan volwassen leeftijd.

Figuur 3: Conceptueel model sportieve ontwikkeling en vorming jongeren

Dit model impliceert het volgende:

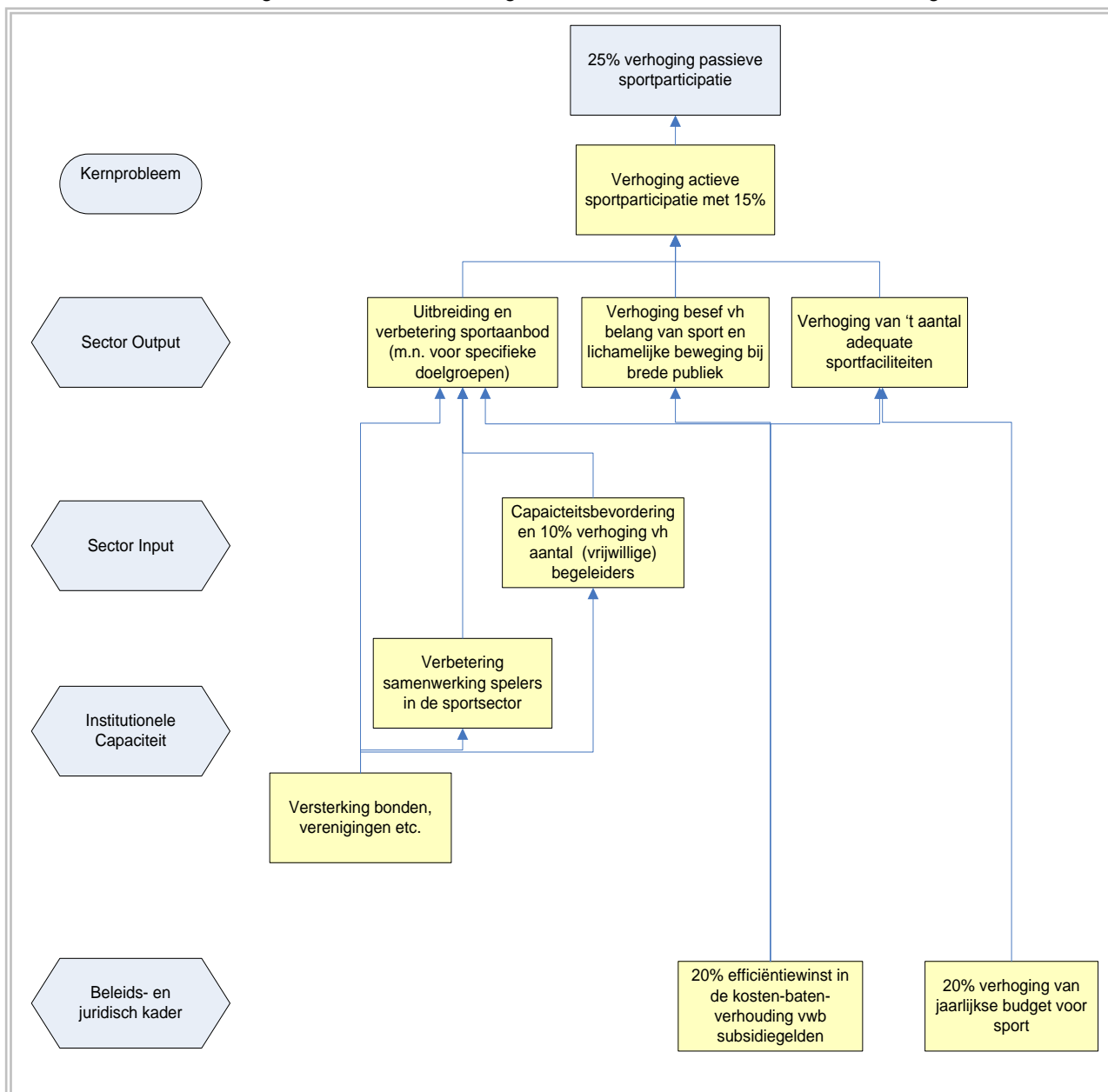
- Alle jongeren worden van vier jaar zowel vanuit school - het bewegingsonderwijs - als vanuit de wijk zowel pedagogisch als opvoedkundig verantwoord ingewijd in sport. Dit teneinde de basis sportieve vaardigheden te ontwikkelen - het zwemmen en de atletiek moeten daartoe bijdragen -, maar ook om al vanaf jonge leeftijd de belangstelling voor sport te stimuleren.
- Van 7 tot 8 jaar worden de basis sportieve vaardigheden verder ontwikkeld door de beoefening van sport en wordt het competitief aspect van sport geïntroduceerd. Dit door middel van sport en spelactiviteiten.

- Van 8 tot 12 worden de sportieve vaardigheden verder ontwikkeld door gerichte oefening binnen de respectievelijke sporttakken en wordt de opgedane sportieve vaardigheden 'op de proef gesteld' in georganiseerd competitief binnen schoolsport en wijk-/verenigingsverband.
- In het voortgezet onderwijs worden sportieve vaardigheden verder 'op de proef gesteld' in georganiseerd competitief binnen schoolsport en wijk-/verenigingsverband.
- Van 4 tot 19 jaar ligt de nadruk naast de ontwikkeling van sportieve vaardigheden op het vormingsaspect. Jongeren worden belangrijke waarden, normen en sociale vaardigheden bijgebracht. Verder worden jongeren geleerd om te gaan met emoties en wordt er gewerkt aan hun houding.
- Vanaf de leeftijd van 8 jaar worden jongeren vanuit de school gestimuleerd zich aan te sluiten bij sportverenigingen om sport (ook) in een georganiseerd en structureel competitief verband te beoefenen. Een nauwe samenwerking tussen scholen, verenigingen en wijk sport organisaties is dus een vereiste.
- Het model moet bijdragen aan talentontwikkeling. Dit doordat bij alle jongeren vanaf jongere leeftijd een basis wordt gelegd voor sportieve vaardigheden. Bij een grote groep worden deze basisvaardigheden vervolgens verder ontwikkeld en wordt de deelname aan verenigingssport gestimuleerd. Hierdoor worden meer jongeren met een (natuurlijke) talent voor sport in aanraking gebracht met sport überhaupt en adequate sporttechnische begeleiding, waardoor ze begeleid kunnen worden naar topsportniveau.

3.3.2 Doelstellingen en instrumenten

De hierboven vermelde speerpunten vertaalt de Overheid in het hieronder uiteengezette geheel van centrale doelstelling, hoofdoelen en subdoelen.

Figuur 4: Schematische weergave van doel-middel-relatie tussen doelstellingen

De huidige sportparticipatie van 6-24 jaar is gemiddeld 42.2% en van 25-54 is gemiddeld 32.0%

Centrale doelstelling

Het per 2017 verhogen van de actieve sportparticipatie met 15% ten opzichte van 2003.

Naar de diverse doelgroepen verbijzonderd houdt deze centrale doelstelling per doelgroep de volgende streefwaarden in:

- voor jongeren tot 19 jaar een verhoging van de sportparticipatie van 42.2% tot 65%
- voor volwassenen mannen tot 55 jaar een verhoging van de sportparticipatie van 38.5% tot 50%
- voor volwassenen vrouwen tot 55 jaar een verhoging van de sportparticipatie van 26.7% tot 45%
- voor ouderen van 55 jaar en ouder, een verhoging van de sportparticipatie van 18.1% tot 25%

Voor gehandicapten wordt buiten dit algemeen (naar doelgroepen verbijzonderde) streven om, een verhoging van de sportparticipatie nagestreefd.

Met de realisatie van deze centrale doelstelling verwacht de Overheid als direct effect ook een hogere passieve sportparticipatie te realiseren, te weten een stijging van 25%.

Hoofddoelstellingen

Ter realisering van de centrale doelstelling worden in de planperiode van deze beleidsnota de volgende zes hoofddoelstellingen nagestreefd:

1. De verhoging van het besef van het belang van sport en lichamelijke beweging bij het brede publiek.

'Un pueblo konsiente pa mas deporte'. Iedere inwoner van Curaçao moet weten wat de 'fitnorm' is, waarom het belangrijk is om voldoende te sporten en wat de risico's zijn van onvoldoende lichamelijke beweging/sporten. Het betreft hier het scheppen van een bepaalde attitude ten opzichte van sport en lichamelijke beweging.

Bovendien moet ook het besef van de waarde van sport voor de vorming van het individu, met name jongeren, bekend en duidelijk zijn voor iedereen. Dit zal ongetwijfeld ertoe bijdragen dat meer mensen zullen kiezen voor een meer sportieve levenswijze, zowel in de actieve als in de passieve zin.

2. Verhoging van het aantal adequate sportfaciliteiten door de bestaande faciliteiten deskundig op te knappen en door reguliere onderhoudsbeurten.

'Mas facilidat, mas deporte.' Het verhogen van het aantal adequate sportfaciliteiten zal plaatsvinden vanuit het principe van strategische geografische spreiding. Dit principe wordt vertaald naar drie niveaus van sport accommodaties, namelijk niveau 1 sportcomplexen en stadions, niveau 2 regionale multifunctionele sportfaciliteiten en niveau 3 (kleinere) wijkgerichte faciliteiten. Curacao kent 146 sportfaciliteiten, waarbij 65% (95) velden zijn voor 'outdoor' sport, voetbal, honkbal en softbal. Uitbreiding van multifunctionele sportzalen waarbij 'indoor' sport (Basketbal, Futsal, Volleybal, tafeltennis, karate, judo, enz.) op competitie niveau kan plaats vinden. Geografisch goed verspreid, dicht bij scholencomplex waardoor de faciliteiten efficiënt (overdag en avonds) gebruikt worden.

Bij het uitbreiden van het aantal sportfaciliteiten zal aansluiting worden gezocht op de uitbreiding van het sportaanbod. Dit ook in de zin van faciliteiten voor meer soorten sport.

Bij de bouw en onderhoud van sportfaciliteiten zal duurzaamheid een conditio sine qua non zijn, zodat in ieder geval vanuit het bouwtechnisch aspect continuïteit gewaarborgd kan worden. Aanvullend hierop geniet de instelling van een beheersorganisatie voor het centraal beheren van sportfaciliteiten de voorkeur van de Overheid.⁷

3. Creëren van een sportfonds voor kinderen en jongeren tot 19 jaar.

Het sportfonds is bedoeld voor:

- kinderen en jongeren van wie de ouders financieel minder draagkrachtig zijn en
- talentontwikkeling van jonge sporters/studenten tot 19 jaar

Kinderen en jongeren van wie de ouders financieel minder draagkrachtig zijn.

Het sportfonds stelt zich ten doel om snel, effectief en op laagdrempelige, niet-bureaucratische wijze kinderen en jongeren een kans te bieden om te sporten. Erkende intermediairs kunnen kinderen aanmelden bij het sportfonds om een bijdrage te vragen. De bijdrage van het sportfonds aan de aangemelde kinderen bestaat uit een sportlidmaatschap en/of uit sportartikelen/sportuitrusting. Intermediairs zijn allen die op professionele wijze betrokken zijn bij de scholing, opvoeding en begeleiding van kinderen, zoals jeugdhulpverleners, leerkrachten en medewerkers van welzijnsinstellingen. Zij zijn immers degenen die het kind en de thuissituatie vaak goed kennen en kunnen inschatten wat goed is voor het kind.

⁷ Masterplan Sportaccommodaties Curaçao 2003.

Talentontwikkeling voor jonge sporters/ studenten tot 19 jaar.

Het sportfonds richt zich op de vorming van jonge sporttalenten. Talent alleen is niet genoeg. Gerichte en professionele technische training wordt met de dag belangrijker, maar kost veel geld. Scholing en vorming zijn ook een wezenlijk bestanddeel om het jonge sporttalent voor te bereiden op technische prestaties op topsportniveau op een latere leeftijd. Scholing en vorming dienen hand in hand te gaan met het sporttechnisch gedeelte. In principe zijn de ouder(s), het onderwijsinstituut en de sportwereld die op jeugdige leeftijd in aanraking komen met het jonge sporttalent. Het fonds richt zich op ondersteuning van het jonge sporttalent op onderwijsgebied en op pedagogisch verantwoord technisch gebied.

Het sportfonds stelt zich ten doel:

- het ondersteunen van de vorming van jonge sporttalenten middels het betalen van de kosten voor het volgen van onderwijs en bijzondere sport (gerelateerde) activiteiten;
- het ondersteunen van een mentoraatsysteem voor individuele begeleiding;
- het financieren van trainingsprogramma's en cursussen op pedagogisch en educatief gebied en;
- bijdrage aan benodigde sportartikelen en/of sportuitrusting.

'Funding'.

Dit fonds wordt financieel gevoed door bijdragen van de overheid, van bedrijven die hiermee hun maatschappelijke betrokkenheid vorm kunnen geven en particulieren.

Mogelijke fondsen werving:

- Landsloterij (aanpassing van criteria bij wegvallen van Antillen);
- Opcenten op auto brandstof;
- Opcenten op Kilowatt Uur (stroom);
- Verhoging op afvalstoffen belasting en;
- Opcenten op telefoongespreksprijs mobiele telefoonnet en vaste telefoonaansluiting

Het boven genoemd voorstel zal na het oprichten van Het Nationaal Sport instituut verder uitgediept en uitgewerkt worden.

4. Een 20% uitbreiding van het sportaanbod (vooral voor wat betreft specifieke doelgroepen).

'Mas deporte, mas deportista.' Uit informatie van de rapporten van stichting Fundashon SEDREKO en Curaçaose Sport Federatie (CSOF) en aangesloten bonden blijkt dat sportaanbod voor de specifieke boven genoemde doelgroeyup relatief laag is. Met de uitbreiding wordt gestreefd naar het verhogen/uitbreiden van het aantal sporttakken dat aangeboden worden. Conform capaciteit van de huidige sportorganisaties 20% uitbreiding is realiseerbaar. De voorkeur gaat hierbij uiteraard uit naar sportsoorten die 'een

gezonde dosis' lichamelijke beweging bewerkstelligen. Met andere woorden; sportsoorten die het individu helpen de 'Fitnorm' te halen. Curaçao kent 36 georganiseerd sporttakken waarbij 79% (27) het individu helpen de 'Fitnorm' te halen. Verder kent Curaçao ook los georganiseerd sportsoorten nl. 'Fitness' centra, 'jogging', fietsen enz.. Zie tabellen 1, 2 en 3, blz 6 en 7 (conform CBS-2003).

'Mas aksesibilidad pa deporte, mas deportista.' Gegeven de speerpunten van dit sportbeleid gaat in eerste instantie de voorkeur uit naar de uitbreiding van het aanbod van breedtesport, sportbeoefening in al dan niet georganiseerd of ongeorganiseerd verband, (al dan niet met competitief oogmerk), voor zover niet vallend onder topsport. Uiteraard sluit dit niet uit dat ook inspanningen gericht zullen worden op het uitbreiden van het beoefenen van sport op topsport niveau.

Verder zal gegeven de speerpunten van dit sportbeleid het aanbod aan sport in wijk-, school- en verenigingsverband uitgebreid moeten worden, voornamelijk gericht op het betrekken van degenen die nu niet of te weinig sporten. Voor wat betreft de jeugd zal in dit verband vooral het 'kweekvijver concept' voor school-, wijk- verenigingssport uitgewerkt en toegepast worden. Het gaat erom meer burgers te betrekken bij sportbeoefening dan alleen degenen die nu al betrokken zijn.

Bij het uitbreiden van het sportaanbod zal in het bijzonder ingespeeld moeten worden op specifieke bevolkingscategorieën die nu (relatief) weinig sporten, vooral vrouwen en ouderen vanaf de 55 jaar.

Ten slotte heeft de uitbreiding van het sportaanbod betrekking op de uitbreiding van het aanbod van competitieve sportevenementen nl. de Nationale Sport Kampioenschappen.

Subdoelstellingen

De hoofddoelstellingen in dit sportbeleid worden ondersteund door één of meerdere subdoelstelling:

4.1 Verbetering van de samenwerking tussen actoren in de sport sector door duidelijke functie, rol en taak verdeling in de sport sector.

'Miho kolaborashon pa mas deporte' Verbetering van de samenwerking tussen actoren in de sportsector door duidelijke functie, rol en taak verdeling in de Sport sector. Met de verbetering van de samenwerking tussen actoren in de sportsector wordt bedoeld op ondermeer:

- het oplossen van knel- en breekpunten voor de optimalisering van afstemming van doelgroepen, activiteiten en benutting van faciliteiten;
- het instellen van structurele samenwerkingsverbanden (samenwerkingsverband tussen Schoolbesturen (schoolsport), Nationaal Sport Instituut (de school- wijk sport), CSOF (georganiseerd ((top)sport) en(de olympische beweging).

4.2 Versterking van de federaties, bonden, verenigingen en organisaties in de sportsector.

'Miho organisashonnan deportivo i dirigenten pa mas i miho deporte' Met de versterking van de federaties, bonden, verenigingen en organisaties in de sportsector wordt bedoeld op:

Het verruimen van kennis en capaciteit van de sporttechnische begeleiders op het gebied van vorming (Even belangrijk als de sporttechnische capaciteit van de sportleiders is hun capaciteit om vooral de jongeren positieve waarden, normen en houding aan te leren. Dit is van essentieel belang voor het 'kweekvijver concept'.);

- het verbeteren van de sporttechnische en sportmedische capaciteit van begeleiders;
- het versterken van de bestuurlijk - organisatorische capaciteit van deze zeer belangrijke actoren in de sportsector (Sterke verenigingen en bonden ziet de Overheid namelijk als een voorwaarde voor meer zelfredzaamheid van de sector, een betere basis voor talentontwikkeling en meer en betere deelname aan internationale competities dat tot meer nationaal trots zal bijdragen. Sterke verenigingen zullen immers ook beter in staat zijn om als gastheer van (op eigen initiatief georganiseerde) internationale sportevenementen op te treden. Sterke verenigingen zullen ook beter kunnen werken aan de eigen capaciteitsversterking en zullen beter kunnen samenwerken met andere actoren in de sector.)

5. Intensivering sport op scholen.

'Mas trempan kuminsá hasi deporte, mas saludabel i mihó deportista'. In zowel het funderend- als het voorgezet onderwijs en brede scholen gaat het om het aanbieden van een uitdagend beweging- en sportprogramma binnen en buiten het reguliere lesprogramma. Uit onderzoek (internationaal) is gebleken dat kinderen die sporten en bewegen, beter presteren op school en daardoor ook meer zin hebben om naar school te gaan.

Naast de centrale schoolkampioenschappen in verschillende takken van sport moeten de schoolbesturen ook zorgen voor het organiseren van laagdrempelige sportactiviteiten, zoals sporttoernooien en kennismakingscursussen, tijdens en na schooltijd. Schoolbesturen moeten worden ondersteund door het inzetten van professionals (Nationaal Sport Instituut en de sportverenigingen) die de uitvoering van het beleid op dit terrein op elkaar afstemt.

Dit zal verder uitgebreid worden door:

- het uitbreiden van het aantal brede scholen met sportaanbod;
- de verbreding en versterking van het sportaanbod;
- sportverenigingen inzetten voor onderwijs, naschoolse opvang en de wijk en;
- door te zorgen voor doorstroming van de kinderen en jongeren naar georganiseerde sport.

6. Deskundigheid bevordering voor sportleiders in de sportsector.

'*Mas dirigente kapas, mas deporte*'. Ter verhoging van de passieve sportparticipatie met 25% en de actieve sportparticipatie met 15% moeten bij liefst 40% van de federaties, bonden, verenigingen en organisaties in de sportsector hun capaciteiten bevorderd worden door deskundigheidsbevordering, kadervorming, opleiding van sportleiders (vrijwilligers). Ook minstens 25% van deze organisaties moeten hun capaciteiten uitbreiden. Dit beleid doelt voornamelijk op het verhogen van het aantal mensen betrokken bij sport in het sporttechnische, sportmedische en bestuurlijk - organisatorische zin.

Tot de hoofddoelstelling, dragen op indirecte wijze de volgende subdoelen bij de subdoelen:

- Het realiseren van 20% efficiëntiewinst in de kosten-baten-verhouding voor wat betreft de aanwending van subsidiegelden.
- Het realiseren van 20% verhoging van jaarlijkse (overheid)budget voor sport ingaande het jaar 2013.

Voor de realisatie van de hoofddoelstelling 1, 2, 4, 5 en 6 zijn met name financiële middelen nodig. Het realiseren van een betere kosten-baten-verhouding in de aanwending van subsidiegelden voor sport en het verhogen van het budget impliceren beiden dat er meer geld besteedbaar komt.

Binnen dit beleid zullen de hierboven uiteengezette doelstellingen, een pakket van beleidsinstrumenten worden ingezet ter realisatie ervan. Deze instrumenten, de indicatoren aan de hand waarvan resultaten en effecten zullen worden gemeten/bewaakt, de objecten en subjecten waarop de beleidsinterventies zullen zijn gericht, alsook de doelgroepen die uiteindelijk begunstigd zullen worden, zijn weergegeven in het hierna volgend overzicht.

Tabel 6: Beknopt overzicht sportbeleid

Hoofddoelstelling	Subdoelstelling	Instrument(en)	Verwachte effecten/resultaten	Indicator	Object/Subject van interventie ⁸	Doelgroep
1. De verbetering en uitbreiding van het sportaanbod (met name voor wat betreft specifieke doelgroepen).	nvt	Communicatief; dmv voorlichting, lobbyen, overreden & reclame	Een breder sportaanbod in het algemeen	- Aantal aanbieders - Diversiteit aanbod - Spreiding aanbod	Aankomende en bestaande sportverenigingen, commerciële aanbieders, wijksport organisaties, CSOF, NSI & OWCS	Jongeren tot 19 jr Volwassenen tot 55 jr Vrouwen Ouderen Gehandicapten
		Communicatief; dmv voorlichting, lobbyen, overreden & reclame	Meer/breder sportaanbod voor specifieke doelgroepen	- Aantal vrouwvriendelijke aanbieders - Aantal aanbieders voor ouderen - Aantal aanbieders voor gehandicapten	Aankomende en bestaande sportverenigingen, commerciële aanbieders, wijksport organisaties, CSOF & OWCS	Vrouwen Ouderen Gehandicapten
		Financieel: fiscale incentive dmv verlaging van importheffing op sportmateriaal	Een breder sportaanbod	- Aantal aanbieders - Diversiteit aanbod - Spreiding aanbod	Aankomende en bestaande sportverenigingen, commerciële aanbieders & CSOF	Jongeren tot 19 jr Volwassenen tot 55 jr Vrouwen Ouderen Gehandicapten
		Juridisch; dmv kwaliteits- en veiligheidseisen	Sporttechnisch, sportmedisch en opvoedkundig verantwoorde sportaanbod	- Sporttechnische kwaliteit sporters - Aantal sportgerelateerde blessures	Aankomende en bestaande sportverenigingen, commerciële aanbieders & diverse overheidsinstanties	Jongeren tot 19 jr Volwassenen tot 55 jr Vrouwen Ouderen Gehandicapten

⁸ Met uitzondering van overheidsdiensten zijn de in deze kolom genoemde instanties geïdentificeerd als potentiële leveranciers en counterparts in de uitvoering van dit sportbeleid. Met dit document scheidt de overheid derhalve geenszins verplichtingen naar de betreffende instanties toe.

Hoofddoelstelling	Subdoelstelling	Instrument(en)	Verwachte effecten/resultaten	Indicator	Object/Subject van interventie ⁹	Doelgroep
	1.1 20% capaciteitsuitbreiding van bonden, verenigingen e.d.	Communicatief; dmv voorlichting & reclame	Sporttechnisch, sportmedisch en opvoedkundig	- Aantal bestuurders & sportleiders - Aantal geworven vrijwilligers	Aankomende en bestaande sportverenigingen, CSOF, NSI, wijk sportorganisaties & schoolbesturen	Jongeren tot 19 jr Volwassenen tot 55 jr Vrouwen Ouderen Gehandicaptten
	1.2 Verbetering van de samenwerking tussen spelers in de sportsector.	Communicatief; dmv teamvorming	Meer (participatie aan) schoolsport	- Aantal scholieren die deelnemen aan schoolsport	NSI, Funderend Onderwijs & middelbare scholen (OWCS) en schoolbesturen, CSOF, wijk sportorganisaties & verenigde beheerders ?sportfaciliteiten	Jongeren tot 19 jr
		Communicatief; dmv teamvorming	Meer (participatie aan) wijk sport	- Aantal buurtbewoners die deelnemen aan wijk sport	NSI, Funderend Onderwijs & middelbare scholen (OWCS) en schoolbesturen, CSOF, wijk sportorganisaties & verenigde beheerders sportfaciliteiten	Jongeren tot 19 jr Volwassenen tot 55 jr Vrouwen Ouderen
		Communicatief; dmv teamvorming	Bevordering wijk sportaanbod	- Aantal wijken (wijkclusters) met aanbod vanuit wijkorganisatie	Wijk(sport)organisaties Scholen/Schoolbesturen, NSI & CSOF	Jongeren tot 19 jr Volwassenen tot 55 jr Vrouwen Ouderen

⁹ De beheerders van sportfaciliteiten bevonden zich ten tijde van het opstellen van deze nota nog in het proces van vereniging.

Hoofddoelstelling	Subdoelstelling	Instrument(en)	Verwachte effecten/resultaten	Indicator	Object/Subject van interventie ⁸	Doelgroep
	1.3 Capaciteitsbevordering bij liefst 40% bonden, verenigingen en dergelijke.	Communicatief; dmv verenigingsondersteuning op sporttechnisch gebied	Sporttechnisch beter verantwoorde sportaanbod	- Niveau sporttechnische kwaliteit sportleiders	Aankomende en bestaande sportverenigingen, commerciële aanbieders en scholen, NSI & CSOF	Jongeren tot 19 jr Volwassenen tot 55 jr Vrouwen Ouderen Gehandicaptten
		Communicatief; dmv verenigingsondersteuning op sportmedisch gebied	Sportmedisch beter verantwoorde sportaanbod	- Aantal sportgerelateerde blessures	Aankomende en bestaande sportverenigingen, commerciële aanbieders en scholen, NSI & CSOF	Jongeren tot 19 jr Volwassenen tot 55 jr Vrouwen Ouderen Gehandicaptten
		Communicatief; dmv verenigingsondersteuning op 't gebied van vorming	Opvoedkundig beter verantwoorde sportaanbod	- Niveau bestuurlijke kennis sportdirigenten	Aankomende en bestaande sportverenigingen, commerciële aanbieders en scholen, NSI & CSOF	Jongeren tot 19 jr
		Communicatief; dmv verenigingsondersteuning op bestuurlijk-organisatorisch gebied	Sporttechnisch, sportmedisch en opvoedkundig verantwoorde sportaanbod	- Niveau bestuurlijke kennis sportdirigenten - Aantal goedfunctionerende bonden, verenigingen e.d.	Aankomende en bestaande sportverenigingen, commerciële aanbieders & CSOF	Jongeren tot 19 jr Volwassenen tot 55 jr Vrouwen Ouderen Gehandicaptten
2. De verhoging van het besef van het belang van sport en lichamelijke beweging bij 60% van het brede publiek.		Communicatief; dmv voorlichting & reclame	Meer kennis en bewustzijn inzake de waarde & belang van sport	- Sportparticipatie & lichamelijke beweging	OWCS	Brede publiek

Hoofddoelstelling	Subdoelstelling	Instrument(en)	Verwachte effecten/resultaten	Indicator	Object/Subject van interventie ⁸	Doelgroep
3. Verhoging van het aantal adequate sportfaciliteiten met minstens 25%.		Fysiek; de bouw, restauratie en upgrading van (wijk-) sportfaciliteiten	Meer adequate sportfaciliteiten	- Aantal adequate sportfaciliteiten op nationaal, regionaal en wijkniveau	NSI, wijk (sport)organisaties Scholen/Schoolbesturen.	Jongeren tot 19 jr Volwassenen tot 55 jr Ouderen Gehandicapten
	Het realiseren van 20% efficiëntiewinst in de kosten-baten-verhouding voor wat betreft de aanwending van subsidiegelden.	Financieel; dmv upgrading beschikkingen/contracten	Hoger budget voor een breder sportaanbod in het algemeen	- Aantal aanbieders - Diversiteit aanbod - Spreiding aanbod	NSI, CSOF	Jongeren tot 19 jr Volwassenen tot 55 jr Vrouwen Ouderen Gehandicapten
		Financieel; dmv upgrading subsidie-/zorgcontract	Hoger budget tbv meer adequate sportfaciliteiten	- Aantal adequate sportfaciliteiten op nationaal, regionaal en wijkniveau	NSI	Jongeren tot 19 jr Volwassenen tot 55 jr Ouderen Gehandicapten
	Het realiseren van 20% verhoging van jaarlijkse (overheids)budget voor sport ingaande het jaar 2013	Financieel; dmv upgrading subsidie-/zorgcontract	Hoger budget voor een breder sportaanbod in het algemeen	- Aantal aanbieders - Diversiteit aanbod - Spreiding aanbod	NSI, CSOF	Jongeren tot 19 jr Volwassenen tot 55 jr Vrouwen Ouderen Gehandicapten
		Financieel; dmv upgrading subsidie-/contract	Hoger budget tbv meer kennis en bewustzijn inzake de waarde & belang van sport	- Sportparticipatie & lichamelijke beweging	NSI & CSOF	Jongeren tot 19 jr Volwassenen tot 55 jr Ouderen Gehandicapten

Hoofddoelstelling	Subdoelstelling	Instrument(en)	Verwachte effecten/resultaten	Indicator	Object/Subject van interventie ⁸	Doelgroep
		Financieel; dmv upgrading subsidie-/contract	Hoger budget tbv meer kennis en bewustzijn inzake de waarde en belang van sport	- Sportparticipatie en lichamelijke beweging	NSI & CSOF	Jongeren tot 19 jr Volwassenen tot 55 jr Ouderen Gehandicaptten
		Financieel; dmv upgrading subsidie-/contract	Hoger budget tbv meer adequate sportfaciliteiten	- Aantal adequate sportfaciliteiten op nationaal, regionaal en wijkniveau	NSI	Jongeren tot 19 jr Volwassenen tot 55 jr Ouderen Gehandicaptten
		Communicatief; dmv lobbyen en overreding	Hoger budget voor een breder sportaanbod in het algemeen	- Aantal aanbieders - Diversiteit aanbod - Spreiding aanbod	Landsloterij en andere potentiële sponsors & Gaming Control Board	Jongeren tot 19 jr Volwassenen tot 55 jr Ouderen Gehandicaptten
		Communicatief; dmv lobbyen	Hoger budget voor een breder sportaanbod in het algemeen	Totaalbedrag donatie in % huidig budget	OWCS	Sportbonden, verenigingen e.d.
		Communicatief; dmv argumentering	Hoger budget voor een breder sportaanbod in het algemeen	Gereed rapport	OWCS	Sportbonden, verenigingen e.d.

3.3.3 Projecten en meerjaren begroting

Uitgaande van het geheel van doelstellingen en het gekozen pakket van beleidsinstrumenten, is al in de fase van ontwerp een aantal projecten en beleidsinterventies geïdentificeerd die uitgevoerd zullen worden. Deze projecten en beleidsinterventies zijn weergegeven in het hierna volgende tabel.

Naast de projecten en beleidsinterventies bevat deze tabel een indicatieve raming van de kosten die daarmee gemoeid zijn.

Tabel 7: Beknopt overzicht van projecten en beleidsinterventies en kostenramingen

Doelstelling	Instrument(en)	Project/Interventie	2013	2014	2015	2016	2017
1. De verbetering en uitbreiding van het sportaanbod (met name voor wat betreft specifieke doelgroepen).	Communicatief; dmv voorlichting, lobbyen & overreden	Ontwerpen en voeren van een programma van voorlichting, lobby en discussie ter bevordering van een breder sportaanbod	--	25.000	--	25.000	--
	Communicatief; dmv voorlichting, lobbyen, overreden & reclame	Ontwerpen en uitvoeren van programma van voorlichting, lobby, overreding & reclame naar sportaanbieders toe voor stimulering sportaanbod voor specifieke de doelgroepen vrouwen, ouderen en gehandicapten	--	75.000	60.000	--	--
	Financieel: fiscale incentive dmv verlaging van importheffing op sportmateriaal	Opstellen beleidsadvies voor verlaging van importheffing op sportmateriaal voor indiening bij de Centrale Overheid	10.000	--	--	--	--
	Juridisch; dmv kwaliteits- en veiligheidseisen	Opstellen en vaststellen kwaliteits- en veiligheidseisen voor sportaanbieders en sportleiders	30.000	--	--	--	--
	Communicatief; dmv argumentering	Onderzoeken en opstellen adviesrapport voor de instelling en operationalisering van een 'kwaliteitsinspectie' sportaanbod	--	40.000	--	--	--
1.1 20% capaciteitsuitbreiding van bonden, verenigingen e.d.	Communicatief; dmv voorlichting & reclame	Ontwerpen en uitvoeren van een voorlichtings- en reclamecampagne voor de stimulering van het brede publiek om van hun bijdrage (kennis, kunde en tijd) te leveren aan een sportverenigingen	--	100.000	100.000	--	--

Doelstelling	Instrument(en)	Project/Interventie	2013	2014	2015	2016	2017
	Communicatief; dmv argumentering	Opstellen van databank en 'match making systeem' om te bevorderen dat mensen (vrijwilligers) die een bijdrage willen leveren ook contact kunnen leggen met de verenigingen e.d. die ondersteuning behoeven	--	40.000	--	--	--
1.2 Verbetering van de samenwerking tussen spelers in de sportsector.	Communicatief; dmv teamvorming	Instelling en operationalisering van het SSS-team concept (structurele samenwerking van SEDREKO, Scholen en Sportverenigingen voor het aanbieden van sport)	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
1.3 Capaciteitsbevordering bij liefst 40% bonden, verenigingen en dergelijke.	Communicatief; dmv verenigingsondersteuning op sporttechnisch gebied	Opstellen en uitvoering van trainingsprogramma sporttechnische (bij-)scholing voor aankomende en sportleiders en leerkrachten	15.000	80.000	80.000	80.000	--
	Communicatief; dmv verenigingsondersteuning op sportmedisch gebied	Opstellen en uitvoering van trainingsprogramma sportmedische bijscholing	10.000	60.000	60.000	60.000	--
	Communicatief; dmv verenigingsondersteuning op het gebied van vorming	Opstellen en uitvoering van trainingsprogramma voor scholing van sportleiders op 't gebied van vorming	20.000	100.000	100.000	100.000	--
	Communicatief; dmv verenigingsondersteuning op bestuurlijk-organisatorisch gebied	Opstellen en uitvoering van trainingsprogramma voor (bij-)scholing van sportdirigenten op bestuurlijk-organisatorisch gebied	--	60.000	60.000	60.000	--

Doelstelling	Instrument(en)	Project/Interventie	2013	2014	2015	2016	2017
2. De verhoging van het besef van het belang van sport en lichamelijke beweging bij 60% van het brede publiek.	Communicatief; dmv voorlichting & reclame	Ontwerpen en voeren van een voorlichtingscampagne via massa media over de waarde en het belang van sport, gericht op het brede publiek	--	180.000	150.000	150.000	--
3. Verhoging van het aantal adequate sportfaciliteiten met minstens 25%.	Fysiek; de bouw, restauratie en upgradings van (wijk-) sportfaciliteiten	Actualiseren en uitvoeren van het Masterplan Sportaccommodaties uit 2003	8.000	1.400.000	1.400.000	800.000	--
Het realiseren van 20% efficiëntiewinst in de kosten-baten-verhouding voor wat betreft de aanwending van subsidiegelden.	Financieel; dmv upgradings subsidie-/ zorgcontract	Ontwikkeling en implementeren van een aanscherping in het subsidie-/zorgcontract met SEDREKO vwb kwaliteitseisen, prestaties en normen	15.000	20.000	--	--	--
Het realiseren van 20% verhoging van de jaarlijkse (overheids)budget voor sport ingaande het jaar 2013	Financieel; dmv upgradings subsidieregeling	Opstellen van beleidsadvies ter verhoging van overheidsbudget voor sport	--	--	--	--	--
	Communicatief; dmv lobbyen	Opstellen en uitvoeren van een wervingsprogramma voor de werving van fondsen en donoren	15.000	--	--	--	--
	Communicatief; dmv argumentering	Onderzoeken en opstellen adviesrapport inzake de instelling van een Sportfonds	20.000	--	--	--	--

Doelstelling	Instrument(en)	Project/Interventie	2013	2014	2015	2016	2017
	Communicatief; dmv argumentering	Onderzoeken en opstellen adviesrapport inzake het ontwikkelen van internationale sportevenementen tot een belangrijke bron van economische bedrijvigheid en inkomsten voor de spelers in de sportsector.	40.000	--	--	--	--
Beleidsontwikkeling	--	Nulmetingen	80.000	--	--	--	--
	--	Beleidsevaluatie planperiode 2013-2017	--	--	--	--	80.000
	--	Beleidsontwerp planperiode 2018-2022	--	--	--	--	25.000
<i>Totaal per jaar</i>			<i>268.000</i>	<i>2.185.000</i>	<i>2.015.000</i>	<i>1.280.000</i>	<i>110.000</i>

4. Implementatie

4.1 Implementatie en monitoring

Met het opstellen van dit sportbeleidsplan is slechts een eerste stap gezet in een degelijk en actief sportbeleid. Het uitvoeren, evalueren en bijsturen zijn minstens even belangrijk, zoniet belangrijker. Daarom bindt de Overheid als eindverantwoordelijke voor het Curaçaose sportbeleid zichzelf en alle overige partners in de sportsector tot de volgende afspraken en richtlijnen met betrekking tot de uitvoering van deze nota:

1. Het Ministerie OWCS is het bevoegd orgaan om advies te geven aan de Minister OWCS inzake het sportbeleid en moet als dusdanig steeds geraadpleegd worden. Een nauwe constructieve samenwerking en regelmatig overleg tussen het Ministerie OWCS en de betrokken partners in de sportsector en de scholen (schoolbesturen), is daarbij van het grootste belang.
2. Jaarlijks wordt binnen het kader van de gekozen doelstellingen en instrumenten, evaluaties gevoerd. Dit betreft de evaluatie van lopende projecten en reguliere activiteiten.
3. Voor implementatie zie blz. 40 Tabel 7: Beknopt overzicht van projecten en beleidsinterventies en kostenramingen.

4.2 Evaluatie achteraf

Momenteel zet de Overheid terreinen en financiële middelen in, voor ongeveer 9.5 miljoen per jaar via een beschikking met Stichting Fundashon SEDREKO, Fundashon Fasilidatnan Deportivo Kòrsou en de Curaçaose Sport en Olympische Federatie om sport te bevorderen en klein onderhoud sportvelden.

De taken van onder anderen Fundashon SEDREKO en Fundashon Fasilidatnan Deportivo Kòrsou worden geleidelijk aan door het Nationaal Sport Instituut overgenomen.

Toekomstige prestaties en producten van het Nationaal Sport Instituut:

1. Het ontwikkelen en organiseren van sport- en recreatieve activiteiten, het stimuleren ondersteunen van actieve en passieve deelname aan deze activiteiten t.b.v. wijkbewoners, scholen, kinderopvangcentra, internaten, sportieve en recreatieve organisaties, particuliere instanties en overheidspersoneel;
2. Het ontwikkelen en onderhouden van de sportinfrastructuur waaronder de sportaccommodaties en faciliteiten ten behoeve van de gemeenschap;
3. Het zorg dragen voor opleidingen, kadervorming, deskundigheidsbevordering en professionalisering op het gebied van sport en recreatie ten behoeve van sporters en vrijwilligers;
4. Het fungeren als subsidiesluis ten aanzien van sportorganisaties, sociale entiteiten en stichtingen en;
5. Het ontwikkelen en verzorgen van schoolsport-, spel-, bewegingsactiviteiten en activiteiten m.b.t. lichamelijke opvoeding.

Daarnaast zijn er een aantal actoren in de sportsector die (grote) inspanningen zullen moeten leveren. Het is daarom uitermate zinvol om na te gaan dat de ingezette inspanningen en geld ook leiden tot de resultaten en effecten die alle betrokken partijen zo belangrijk vinden. Beleidsevaluatie toetst of de doelstellingen gehaald worden en welke bijdrage het beleidsinstrumentarium hieraan hebben geleverd. Met andere woorden: zijn de doelen bereikt en in hoeverre is dat het gevolg van de ingezette beleidsinstrumenten? Dit levert zeer belangrijke informatie en inzichten op. Een andere belangrijke reden waarom de Overheid acht dat dit sportbeleid tegen het einde van de uitvoering ervan geëvalueerd moet worden, is dat dit bepalend is voor het te formuleren beleid voor de planperiode 2018-2022, wil men de visie van een Sportieve Curaçaose Samenleving realiseren per 2025. Met de beleidsevaluatie zal daarom nagegaan moeten worden:

- ☛ of de beleidsdoelstellingen bereikt zijn (doelbereik);
- ☛ in hoeverre de ingezette instrumenten hebben bij gedragen tot de behaalde resultaten (doeltreffendheid)
- ☛ of de doelstellingen met minder middelen gerealiseerd hadden kunnen worden (kosteneffectiviteit)
- ☛ waarom de doelstellingen eventueel niet gehaald zijn (daarbij alle belangrijke spelers onder het loep nemend) en;
- ☛ onder welke voorwaarden de doelstellingen wel gehaald kunnen worden, vooropgesteld dat de doelstellingen haalbaar zijn.

5. Biljag: Begripdefinities Georganiseerd sport Sportfaciliteiten

Begrip	Omschrijving
Anders georganiseerde sport	Sportbeoefening via particuliere (vaak commerciële) sportaanbod met recreatief/gezondheidpreventief oogmerk Met de anders georganiseerde sport wordt de sportbeoefening bedoeld die wel is georganiseerd maar niet in NOC*NSF verband. Sportscholen, fitnesscentra e.d. zijn de belangrijkste groep binnen deze categorie van sportaanbieders.
Breedte sport	Sportbeoefening in al dan niet georganiseerd of ongeorganiseerd verband, al dan niet met competitief oogmerk, voorzover niet vallend onder topsport.
Georganiseerde sport	Sportbeoefening binnen het georganiseerd en gereguleerd verband van sportvereniging/club en bijbehorende bond, met competitief oogmerk
Ongeorganiseerde sport	Sportbeoefening wanneer de sportactiviteiten min of meer volgens de regels van de verenigingssport verlopen. Tijdens het uitvoeren van de activiteiten ontbreekt echter de directe invloed van het georganiseerde raamwerk.
Topsport	Sportbeoefening binnen het georganiseerd en gereguleerd verband van sportvereniging/club en bijbehorende bond, met het oogmerk om competitief te zijn op het hoogste (international) niveau het beoefenen van een tak van sport op minimaal nationaal niveau.
Olympische spelen	Sportbeoefening binnen het georganiseerd en gereguleerd verband van sportvereniging/club en bijbehorende bond, met het oogmerk om competitief te zijn op het hoogste international olympische spelen niveau. het beoefenen van een tak van sport op minimaal nationaal niveau.
Verenigingssport	Er is sprake van verenigingssport als men bij de desbetreffende sportbond is aangesloten (en als zodanig erkend is bij het Nederlands Antilliaanse Olympisch Comité en Curaçaose Sport Federatie)
Nationalisme	Voorliefde voor het nationale, het eigen volk, het eigen land e.d.; (in het bijzonder) streven om al wat als nationaal beschouwd wordt te bevorderen en te accentueren, gepaard met een zekere afkeer voor het vreemde; 2 streven naar nationale zelfstandigheid; in extreme vorm de verabsolutering van de eigen natie, het eigen volk.

GEORGANISEERD SPORT: takken van sport aangesloten bij de Curaçaose Sport Federatie

1. FEDERASHON AHEDRES DI KÒRSOU
2. CURAÇAASE ATLETIEK BOND
3. ASOSASHON PASOFINO CORSOW
4. BADMINTON BOND CURAÇAO
5. CURAÇAASE BASKETBAL BOND
6. FEDERASHON DI BASEBOL KORSOU
7. FEDERASHON BIYAR KORSOU
8. CUR. BODYBUILDING and WEIGHTLIFTING ASS.
9. FEDERASHON BOLAS CRIOLLAS KÒRSOU
10. CUR. AMATEUR BOKS ASS
11. CURAÇAASE BOWLING ASS.
12. CURAÇAASE DAM BOND
13. CURAÇAASE DOMINO BOND
14. FEDERASHON FUTBOL KÒRSOU
15. FEDERASHON FUTBOL DI SALA (niet actief)
16. CURAÇAO FUTSAL FEDERATION
17. CURACAO AIRSOFT ASSOCIATION
18. JUDO ASSOCIATION CURAÇAO
19. CURAÇAASE KARATE BOND
20. CURACAASE KARTING FEDERATIE (niet actief)
21. CURAÇAASE LAWN TENNIS BOND
22. MUAY THAIKICKBOXING ASSOCIATIE CUR. (niet actief)
23. CURAÇAO THAI BOXING
24. CURAÇAO SAILING
25. CURAÇAASE SCHERM BOND
26. CURAÇAASE SCHIET BOND
27. CURAÇAASE SOFTBOL BOND
28. CURAÇAASE TAE KWON DO BOND
29. CUR. TAFELTENNIS BOND
30. FEDERASHON VOLIBOL KÒRSOU
31. CURAÇAASE WIELERS BOND
32. CURACAASE ZWEM BOND
33. CURAÇAO TRIATHLON ASSOCIATION
34. CURACAOSCHE CRICKET BOND
35. CURACAO RUGBY FEDERATION
36. HOCKEY FEDERATION CURACAO(niet actief)

OVERZICHT SPORTFACILITEITEN

No	Wijk	Naam	Tak van sport
1	Casa Grandi	Baseballveld di Casa Grandi Paden	Baseball
2	Casa Grandi	Baseballveld di Casa Grandi Pafo	Baseball
3	Casa Grandi	Voetbalveld di Casa Grandi	Futbòl
4	Koraal Specht	Teofilo Veld Ballpark	Baseball
5	Scherpenheuvel	Scherpene Vèlt Grandi	Futbòl
6	Scherpenheuvel	Scherpene Vèlt Chikí	Futbòl
7	Rancho	Rancho	Futbòl
8	Seru Fortuna	Voetbalveld Seru fortuna	Futbòl
9	Seru Fortuna	Softbalveld seru fortuna	Sòftbòl
10	Groot Kwartier	Vèlt di groot Kwartier	Baseball
11	Rio Magdalena	Vèlt di Rio Magdalena	Futbòl
12	Brievengat	Sam Bunting Ballpark	Sòftbòl
13	Oost Jong Bloed	Minivoetbal OostJongbloed	Mini Futbòl
14	Buena Vista	Buena Vista Ballpark	Sòftbòl
15	Emmastad	International School of Curaçao	Sòftbòl
16	Otro Banda	Don Nicho Hurtado	Sòftbòl
17	Brievengat	Andrew Jones Ballpark	Baseball
18	Sapatè Zuid	Quick 60	Futbòl
19	Sapatè Zuid	Minivoetbal Sapatè Zuid	Mini Futbòl
20	Wishi	Shon Ki Nicasia	Baseball
21	Muizenberg	Minivoetbal Muizenberg	Mini Futbòl
22	Muizenberg	Nueva Sparta Voetbalveld	Futbòl
23	Muizenberg	Nueva Sparta Softbalveld	Sòftbòl
24	Muizenberg	Viejas Gloria Baseballveld	Baseball

25	Muizenberg	Vasco de Gamma Voetbalveld	Futbòl
26	Brievengat	Voetballveld Buurtcentrum Brievengat	Futbòl
27	Brievengat	Basketveld Buurtcentrum Brievengat	Multi Funshonal
28	Montagne Abou	Veld di Montagne Abou	Sòftbòl / Fútbol
29	Kanga	Kanga voetbalveld	Futbòl
30	Mundu Nobo	Vèlt di Jong Holland	Futbòl
31	Mundu Nobo	Voetbalveld Mundu Nobo	Futbòl
32	Sta Maria	Weigth Lifting Hall	Hisamentu di Peso
33	Jandoret	Baseball veld Jandoret	Sòftbòl
34	Lagun	Vèlt di Lagun	Sòftbòl
35	Jandoret	Vèlt di Maracana	Futbòl
36	Boca Sami	Vèlt Jong Colombia	Futbòl
37	Boca Sami	Vèlt Jong Colombia Veterano	Futbòl
38	Boca Sami	Basketveld Boca Sami	Basketbòl
39	St. Willibrorders	Vèlt di Willibrordus	Futbòl
40	Soto	Vèlt di Soto	Futbòl
41	Sta Cruz	Vèlt di Sta Cruz	Futbòl
42	West Punt	Vèlt di Westpunt	Futbòl
43	Lelien Berg	Tanki Wacawa	Mini Futbòl
44	Christoffel	Vèlt di Savaneta	Futbòl
45	Souax	Fundashon Pro Souax	Multi Funshonal
46	Tera Kora	Vèlt di Tera Kora	Futbòl
47	Barber	CSD Barber	Futbòl
48	Sta Maria	Frank Curiel Ballpark	Baseball
49	Sta Maria	Vèlt di Vesta	Futbòl
50	Sta Rosa	Victory Boys	Futbòl

51	Sapatè Zuid	Sapatè Zuid Mini-Voetbal	Futbòl
52	Mahuma	Mahumawest kaya P	Futbòl
53	Koraal Specht	Chi ku Cha	Futbòl
54	Sapatè Zuid	Sapatè Zuid Softbal	Sòftbòl
55	Steenrijk	Parke Hubenil den ambiete sano	Bolas
56	Steenrijk	Parke Hubenil den ambiete sano	Mini Futbòl
57	Brievengat	Royal Scorpions Baseballveld	Baseball
58	Sans Souci	Minivoetbal Sans Souci	Mini Futbòl
58	Sans Souci	Minivoetbal Sans Souci	Mini Futbòl
59	Muizenberg	Medema Park	Mini Futbòl
60	Piscadera	5Parasasa	Mini Futbòl
61	Sta Rosa	Tio Douw Ballpark	Baseball
62	Sta Rosa	Sabana Ballpark	Baseball
63	Fuik	Vèlt di Fuik	Futbòl
64	Marie Pompun	Marie Pompun Sport Park	Multi Funshonal
65	Sta Rosa	Tomahawk	Baseball
66	Sta Rosa	Mocasin	Baseball
67	Sta Rosa	Totem	Baseball
68	Zapateer	Aska	Futbòl
69	Otro banda	Vèlt di KSC	Mini Futbòl
70	Post VI	Vèlt di post 6	Sòftbòl
71	Zapateer	Vèlt di kacho	Sòftbòl
72	Charo	Charo sporttereinen	Baseball
73	Rooi Santu	Minivoetbal Rooi Santu	Mini Futbòl
74	De Savaan	Minivoetbal de Savaan	Mini Futbòl
75	Kintjan	Vèlt di kintjanboys	Mini Futbòl
76	Seru Lora	Bolas	Bolas

77	Koraal Specht	Athletiekbaan di Sloke	Athletiek
78	Sta Rosa	Richardo Elhage	Sòftbòl
79	Kas Chiki	Vi Jansen	Baseball
80	Monrepos	Vèlt di monrepos	Futbòl
81	Nijlweg	Vèlt Salu	Baseball
82	Tari Seru	Cirilo Chirino	Sòftbòl
83	Van Engelen	Suveck	Sòftbòl
84	Cher Asile	Wageningenplein	Bolas
85	New Nederland	Boca Simon Bolas	Bolas
86	Tari Seru	Minvoetbal trai seru	Mini Futbòl
87	Kintjan	Willemstad	Mini Futbòl
88	Kustbatterij	Kustbatterij Sportpark	Bolas
89	Kustbatterij	Kustbatterij Sportpark	Mini Futbòl
90	Muizenberg	Little League Ballpark	Baseball
91	Muizenberg	Stadion di Muizenberg	Sòftbòl
92	Muizenberg	Vèlt di Sithoc	Futbòl
93	Suffisant	Marine Kazerne	Futbòl
94	Suffisant	Stadion di Suffisant	Futbòl
95	Otro banda	Minivoetbal UTS	Futbòl
96	Marie Pampoen	Bokshal	Bòkseo
97	Steenrijk	Divi Divi	Futbòl
98	Sta. Rosa	Bolas Lilin	Bolas
99	Kintjan	Antione Maduro (SUBT)	Futbòl
100	Van Engelen	Suveck	Futbòl
101	Kintjan	Minivoetbal Asphalt Willemstad	Mini Futbòl
102	Kintjan	Willemstad	Futbòl
103	Heintje Kool	Vèlt di Heintje Kool	Baseball

104	Otro Banda	Kura Shon Fiel	Mini Futbòl
105	Rif	Minivoetbal KAE	Mini Futbòl
106	St. Helena	Tereno Deportivo Ramon Stroop (Oleander)	Multi Funshonal
107	Buena Vista	Buena Vista Ballpark	Futbòl
108	Buena Vista	Don Bosco	Mini Futbòl
109	Groot Piscadera	Una	Mini Futbòl
110	Groot Piscadera	Una	Futbòl
111	Mahuma	Vèlt di Mahuma	Futbòl
112	Romar	Vèlt di Romar (solitron)	Futbòl
113	Brakkeput	Basketveld	Basketbòl
114	Brakkeput	Voetbalveld Brakkeput mei mei	Futbòl
115	Dominguito	Vèlt di Dok	Futbòl
116	Bonam	Bonam Mei Mei	Futbòl
117	Sami Liber	Minivoetbal Sami Liber	Mini Futbòl
118	Fortuin	Minivoetbal Fortuin	Mini Futbòl
119	Wacawa	DSK	Mini Futbòl
120	Flip	Flip	Futbòl
121	Bow Barber	Bow Barber	Sòftbòl
122	Krakeel	Minivoetbal Krakeel	Mini Futbòl
123	St. Willibrorders	Minivoetbal St. Willibrorders	Mini Futbòl
124	Sta Rosa	Minivoetbal Victory Boys	Mini Futbòl
125	Suffisant	Stadion di Suffisant	Multi Funshonal
126	St. Joris	St. Joris Ballpark	Sòftbòl
127	Roosendaal	Minivoetbal Roosendaal	Mini Futbòl
128	Libo	Veld Sami Liber	Futbòl
129	Juan Domingo	Vèlt di Juan Domingo	Futbòl

130	Wishi	Australie	Mini Futbòl
131	Sta. Rosa	Martin de Porres	Mini Futbòl
132	Bonam	Hofi Augustin	Baseball
133	Seru Domi	Vèlt di Seru Domi	Baseball
134	Mundu Nobo	Teofilo Cuales	Multi Funshonal
135	Zapateer	Tata Beumont	Baseball
136	Kura Piedra	Minivoetbal Kura Piedra	Mini Futbòl
137	Suffisant	Klub Union Boneriano	Bolas
138	Otro Banda	Stadion Johny Vrutaal (Stadion di Rif)	Baseball
139	Brievengat	Koko Le Pol	Futbòl
140	Klein Kwartier	Veld di UTS	Baseball
141	Klein Kwartier	Veld di UTS	Bolas
142	Brievengat	Koko Le Pol	Futbòl
143	Malpais	Veld di malpais	Futbòl
144	Tera Kora	Baseballveld tera kora	Baseball
145	Mundu Nobo	Teofilo Cuales	Tennisbaan
146	Marchena	Ibi Schoop ballpark	Futbòl